

VLADA REPUBLIKE SRBIJE

Projekat finansira
Evropska unija

#EY
ЗА ТЕБЕ

PLAC IV:

NAŠA PRVA GODINA

dostignuća i rezultati JUN 2024 – JUN 2025

2025

PLAC IV

Pravna podrška pregovorima
Policy and Legal Advice Centre

Ova publikacija izdata je uz finansijsku podršku Evropske unije.

**Za njen sadržaj odgovornost snosi konzorcijum koji vodi
IBF International Consulting u saradnji sa
IRZ i NALED-om i nužno ne odražava zvanične stavove
Evropske unije.**

**Copyright i štampa: Pravna podrška pregovorima PLAC IV
Beograd, jun 2025.**

SADRŽAJ

UVOD	4
O PROJEKTU	5
REČ KORISNIKA	7
AKTIVNOSTI PROJEKTA	9
PRAVNI AKTI	10
POGLAVLJE 1 SLOBODNO KRETANJE ROBE	11
• STRUČNA PODRŠKA PRAVILNOM FUNKCIONISANJU	
• UNUTRAŠNJEG TRŽIŠTA	12
• GLAVNA DOSTIGNUĆA I REZULTATI	13
POGLAVLJE 8 POLITIKA KONKURENCIJE	14
• VODIČ ZA SPROVOĐENJE SEKTORSKIH ANALIZA U	
• OBLASTI DRŽAVNE POMOĆI	15
• PODRŠKA PROJEKTA - IZRADA VODIČA	16
POGLAVLJE 9 FINANSIJSKE USLUGE	17
• GEP ANALIZA U OBLASTI INFRASTRUKTURE TRŽIŠTA KAPTALA	18
• PRAVILNICI ZA PRIMENU ZAKONA O	
TRŽIŠTU KAPITALA	20
• GEP ANALIZA I TRENING ZA PRIMENU ZAKONODAVSTVA	
EU O KRIPTO IMOVINI	22
POGLAVLJE 12 BEZBEDNOST HRANE, VETERINARSKA I	
FITOSANITARNA POLITIKA	24
• IZRADA PROPISA O KONTROLI REZIDUA	
VETERINARSKIH LEKOVA, DODATAKA ISHRANI	
ŽIVOTINJA I NEDOZVOLJENIH SUPSTANCI	25
POGLAVLJE 15 ENERGETIKA	27
• STUDIJA O IMPLEMENTACIJI ODREDABA DIREKTIVE	
EU2023/1791 O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI KOJE SE ODNOSE	
NA VISOKOEFIKASNU KOGENERACIJU U REPUBLICI SRBIJI	28
• IZRADA PRAVILNIKA O NEZAVISNOJ KONTROLI SERTIFIKATA	
O ENERGETSKIM SVOJSTVIMA ZGRADE I SERTIFIKATA	
UNAPREĐENJA ENERGETSKIH SVOJSTAVA ZGRADE	29
• METODOLOGIJA IZRAČUNAVANJA FINANSIJSKIH PARAMETARA	
ZA PRIMENU MERA ENERGETSKE EFIKASNOSTI ZGRADA	31
POGLAVLJE 27 ŽIVOTNA SREDINA I KLIMATSKE PROMENE	33
POGLAVLJE 32 FINANSIJSKA KONTROLA	35
• PODRŠKA PROJEKTA - UPOREDNA ANALIZA	36
MEDIJI O NAMA	37
ŠETNJA KROZ RADIONICE	40

UVOD

2. juna 2025. godine navršava se prva godina implementacije projekta „Pravna podrška pregovorima“ (Policy and Legal Advice Centre – PLAC IV)

Projekat PLAC IV pruža ekspertsku podršku ministarstvima Vlade Republike Srbije i drugim državnim organizacijama u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU i pripremama srpskog pregovaračkog tima za učešće u pregovorima sa Evropskom komisijom.

U ovoj publikaciji predstavljamo projektne aktivnosti i rezultate koji su obeležili prvu godinu rada projekta.

Impozantan broj pregovaračkih poglavlja u kojima su realizovane aktivnosti harmonizacije zakonodavstva i jačanja institucionalnih kapaciteta, te veliki broj okončanih aktivnosti i projektnih rezultata svedoče da je projekat startovao u punoj brzini i da su projektni eksperti i korisnici vrlo brzo uspostavili odličnu komunikaciju i saradnju na ostvarenju projektnih ciljeva.

U brošuri pred Vama predstavljamo ključne informacije o projektu, opšti pregled projektnih aktivnosti i ostvarenih rezultata u prvoj godini implementacije projekta, te realizovane aktivnosti svrstane po pregovaračkim poglavljima.

Infografik sa ključnim informacijama o projektnim aktivnostima i rezultatima se nalazi na stranama 9 i 10.

O PROJEKTU

PLAC IV nije samo projekat - to je ključna investicija u budućnost Srbije, usmerena ka snažnijem i prosperitetnijem članstvu u Evropskoj uniji.

Kao šesti PLAC u nizu i četvrti koji se finansira kroz IPA 2 fondove EU, PLAC IV stavlja fokus na usklađivanje pravnog sistema Srbije sa evropskim standardima.

Zašto je ovo važno za svakog građanina Srbije? Da bi naša zemlja mogla da funkcioniše u skladu sa ostalim članovima EU zajednice, mora poštovati određena pravila - standarde kvaliteta, sigurnosti i funkcionalnosti. PLAC IV upravo to radi za Srbiju. Usklađuje zakone i propise, otvarajući vrata za:

- Jednake uslove poslovanja: Domaće firme mogu se takmičiti na evropskom tržištu, donoseći nove prilike za rast i razvoj.
- Jača prava: Građani dobijaju bolju zaštitu potrošača, veća prava u oblasti zaštite životne sredine i sigurnije proizvode.
- Ekonomski prosperitet: Olakšava se trgovina, privlače se investicije i stvara se stabilnije poslovno okruženje.

**Naša očekivanja od ovog projekta su velika.
Očekujemo svu tehničku podršku našoj administraciji
u ispunjavanju ciljeva zacrtanim u novom Nacionalnom
programu za usvajanje pravnih tekovina EU.**

Miroslav Gačević, MEI, 30.10.2024, kick-off konferencija

Projektne aktivnosti obuhvataju pregovaračka poglavlja koja su relevantna za pristupne pregovore i društveno-ekonomski razvoj Srbije, uopšte, i podrazumevaju veoma zahtevan rad. Među njima su:

- Poglavlje 1 - Slobodno kretanje robe
- Poglavlje 3 - Pravo poslovnog nastanjanja i sloboda pružanja usluga
- Poglavlje 8 - Politika konkurencije
- Poglavlje 9 - Finansijske usluge
- Poglavlje 11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj
- Poglavlje 12 - Bezbednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika
- Poglavlje 13 - Ribarstvo
- Poglavlje 14 - Transportna politika
- Poglavlje 15 - Energetika
- Poglavlje 27 - Životna sredina i klimatske promene
- Poglavlje 28 - Zaštita potrošača i zaštita zdravlja
- Poglavlje 32 - Finansijski nadzor

Obuhvatom navedenih pregovaračkih poglavlja PLAC IV, ne samo da usklađuje zakone već i jača kapacitete srpske administracije da uspešno vodi pristupne pregovore. To znači da će Srbija imati kvalifikovane stručnjake koji znaju kako da štite interese zemlje i građana u pregovorima sa EU.

Zato je i opšti cilj projekta usmeren na to da srpska administracija efikasno vodi pristupne pregovore i uspešno upravlja celokupnim procesom evropskih integracija i pretpristupne pomoći, koji vodi ka članstvu u EU.

„PLAC već više od decenije pruža neprocenjivu podršku u procesu usklađivanja zakonodavstva i izrade zakona u skladu sa standardima EU. U cilju saradnje i razmene znanja, projekat je okupio eksperte iz više od 20 zemalja.”

Plamena Halačeva, DEU, 30.10.2024, kick-off konferencija

Sve navedeno postiže se kroz aktivnosti fokusirane na dva specifična cilja:

- povećanje stepena usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU i njegovo efikasno sprovođenje;
- izgradnja kapaciteta relevantnih nacionalnih struktura za uspešno sprovođenje pristupnih pregovora.

Glavni korisnici projekta su Ministarstvo za evropske integracije i Pregovarački tim za pristupanje Republici Srbiji EU.

PLAC IV počeo je u junu 2024. i trajaće do novembra 2026. godine.
Projekat finansira Evropska unija, traje 30 meseci,
a njegova ugovorena vrednost iznosi 2,4 miliona evra.
Za njegovo sprovođenje nadležan je konzorcijum koji vodi
IBF International Consulting, u saradnji sa IRZ i NALED-om.

REČ KORISNIKA

MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA, SAOBRAĆAJA I INFRASTRUKTURE učestvuje kao korisnik uprojektu „Pravna podrška pregovorima – PLAC IV“, čiji je cilj jačanje kapaciteta institucija i postizanje visokog nivoa usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU.

Početak saradnje Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture i PLAC IV projekta obeležile su uspešno realizovane aktivnosti na 2 projekta sa završnim radionicama u okviru kojih je razvijen novi mehanizam kontrole sertifikata koji efikasno kombinuje najbolje prakse EU zemalja, a pripremljeni su i prilozi za uspostavljanje jednoobraznog i konzistentnog sistema u okviru Metodologije proračuna finansijskih parametara i uputstva za modeliranje računa za korišćenu energiju.

U toku je realizacija još tri veoma značajne komponente, kojima se dodatno unapređuje postojeći pravni okvir, pripremaju predlozi potpuno novih sistemskih rešenja za efikasno i transparentno sprovođenje mehanizama javnih politika.

Ministarstvo izražava zahvalnost PLAC IV projektu na dosadašnjoj profesionalnijoj, stručnoj i tehničkoj podršci, sa nadom da će se aktivnosti koje su u toku, kao i sve aktivnosti dogovrene za naredni period realizovati u punom obimu i u duhu dobre saradnje.

Republika Srbija

**MINISTARSTVO
GRAĐEVINARSTVA
SAOBRAĆAJA I
INFRASTRUKTURE**

Dušan Radonjić,
v. d. pomoćnika ministra
Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

REČ KORISNIKA

KOMISIJA ZA HARTIJE OD VREDNOSTI učestvuje kao korisnik u projektu „Pravna podrška pregovorima – PLAC IV“, koji ima za cilj jačanje kapaciteta relevantnih institucija u procesu usklađivanja zakonodavstva Republike Srbije sa pravnim tekovinama Evropske unije.

Do sada su uspešno realizovane dve aktivnosti od posebnog značaja za rad Komisije.

Prva aktivnost obuhvatila je izradu seta nacrtu podzakonskih akata na osnovu novog Zakona o tržištu kapitala, čime je pružena podrška daljem usklađivanju domaćeg regulatornog okvira sa pravom EU. Druga aktivnost je održana obuka zaposlenima u Komisiji u vezi sa Uredbom (EU) o tržištima krypto imovine (Markets in Crypto-Assets Regulation - MiCA), kao i najboljim praksama država članica u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa ovom uredbom.

Komisija izražava zahvalnost PLAC IV projektu na dosadašnjoj stručnoj i tehničkoj podršci i ističe da su sprovedene aktivnosti dale konkretan doprinos jačanju regulatornih i institucionalnih kapaciteta.

Tokom 2025. godine planirana je realizacija još nekoliko obuka, sa ciljem daljeg unapređenja stručnih znanja zaposlenih i efikasnog sprovođenja reformi.

Nadamo se da će se uspešna saradnja sa projektom nastaviti i u narednom periodu, kroz realizaciju novih aktivnosti koje će doprineti jačanju kapaciteta Komisije i njenom efikasnijem radu, sve u cilju daljeg razvoja tržišta kapitala u Republici Srbiji.

Marko Janković,
Predsednik Komisije

AKTIVNOSTI PROJEKTA

od 1. juna 2024. do 1. juna 2025.

PRAVNI AKTI

U saradnji sa velikim brojem domaćih i međunarodnih eksperata, a u periodu od 1. juna 2024. do 1. juna 2025. godine projektni tim pripremio je 67 pravnih akata.

POGLAVLJE 1

SLOBODNO KRETANJE ROBE

Pregovaračko poglavlje 1 odnosi se na tehničke propise koji regulišu infrastrukturu kvaliteta robe.

Ovde spadaju pravila koja se odnose na standardizaciju, akreditaciju, metrologiju, ocenjivanje usaglašenosti i tržišni nadzor.

Drugim rečima, ovi propisi odnose se na tzv. harmonizovano područje.

Harmonizovano područje zasniva se na direktivama „starog” pristupa u kojima se navode tačne specifikacije proizvoda (npr. tehnički zahtevi za proizvode poput motornih vozila, hemijskih, farmaceutskih, medicinskih i kozmetičkih proizvoda, igračaka itd) ili direktivama „novog” ili „globalnog” pristupa u kojima se navode opšti, odnosno, bitni zahtevi za proizvode i njihovo označavanje pre stavljanja na tržište (npr. zahtevi za proizvode poput niskonaponske električne opreme, mašina, liftova, građevinskih proizvoda, žičara, pomorske opreme i dr.)

U okviru ovog poglavlja pregovara se i o neharmonizovanom području, koje predstavlja nacionalne propise država članica. To zakonodavstvo reguliše proizvode zakonito proizvedene i stavljene na tržište u jednoj od država članica, a koji se mogu slobodno kretati unutar jedinstvenog tržišta EU. Na njih se primenjuje načelo uzajamnog priznavanja koje proističe iz sudske prakse Suda pravde EU.

Ovi nacionalni propisi ne smeju da sadrže odredbe koje predstavljaju dodatni teret za ulazak stranih proizvoda na tržište i moraju biti u skladu sa članovima 34–36.

Ugovora o funkcionisanju EU i načelom uzajamnog priznavanja.

Bez pune primene zakonodavstva EU u ovoj oblasti, i to od prvog dana pristupanja nove države članice EU, unutrašnje tržište ne može pravilno da funkcioniše. Zbog toga EU očekuje od država kandidata da usklade zakonodavstvo u ovom poglavlju najkasnije do dana pristupanja. Evropsko zakonodavstvo, u ovoj oblasti, prenosi se u nacionalno zakonodavstvo transponovanjem brojnih direktiva „starog” i „novog” pristupa.

Pregovaračko poglavlje 1 - Slobodno kretanje robe deo je Klastera 2, koji nosi naziv Unutrašnje tržište.

STRUČNA PODRŠKA PRAVILNOM FUNKCIONISANJU UNUTRAŠNJEG TRŽIŠTA

Vlada Republike Srbije je 4. oktobra 2024. godine usvojila Strateški plan za usklađivanje (harmonizaciju) pravnih tekovina u oblasti slobodnog kretanja robe.

Strateški plan sadrži sledeće delove koji se odnose na usklađivanje zakonodavstva Republike Srbije sa pravnim tekovinama EU u ovoj oblasti:

Opšta načela

Horizontalne mere

Sektorsko zakonodavstvo (Novi, Stari pristup i Proceduralne mere)

Izjava o prelaznim odredbama

Prilozi

Strateški plan prate akcioni planovi:

- Akcioni plan za neharmonizovanu oblast (čl. 34-36 Ugovora o funkcionisanju EU),
- Akcioni plan za harmonizovanu oblast,
- Akcioni plan za neharmonizovanu oblast emisija motornih vozila i mobilnih mašina koje se koriste izvan puteva.

Usvajanjem Strateškog plana i njegovih pratećih priloga, Republika Srbija je uspostavila okvir za dalje aktivnosti sa ciljem postizanja potpune usklađenosti sa pravnim tekovinama EU i ispunjavanja svih pretpristupnih obaveza proisteklih iz Poglavlja 1 – Slobodno kretanje robe.

Ovo poglavlje obuhvata sledeće podoblasti: opšta načela, horizontalne mere, zakonodavstvo Novog i Globalnog pristupa koje se odnosi na proizvode i zakonodavstvo Starog pristupa koje se odnosi na proizvode i proceduralne mere.

Zakonodavstvo tzv. Novog (Globalnog) i Starog pristupa može biti predmet pregovora o pristupanju. Bez pune primene zakonodavstva EU u ovoj oblasti, i to od prvog dana pristupanja nove države članice EU, unutrašnje tržište neće pravilno funkcionisati. Zbog toga EU očekuje od država kandidata da usklade zakonodavstvo u ovom poglavlju najkasnije do dana pristupanja. Evropsko zakonodavstvo u ovoj oblasti se prenosi u potpunosti u domaće transponovanjem brojnih direktiva „starog” i „novog” pristupa.

S obzirom na to da Republika Srbija još nije otvorila konkretno pregovaračko poglavlje, ekspert angažovan u ovom segmentu PLAC IV projektnih aktivnosti pružio je potrebnu podršku Ministarstvu privrede RS i pripremio Nacrt pregovaračke pozicije za Poglavlje 1 - Slobodno kretanje robe.

Nacrt pregovaračke pozicije za Poglavlje 1 bio je pripremljen početkom 2024, ali je nakon donošenja Strateškog plana za isto poglavlje bilo neophodno uskladiti Nacrt pregovaračke pozicije sa njim, u čemu je tehnička podrška eksperta PLAC IV projekta bila dragocena.

Ekspert je preporučio što skorije transponovanje Uredbe 2019/1020 o nadzoru nad tržištem i usklađenosti proizvoda, kao i Uredbe 2023/988 za potrošačke proizvode, kako bi se ubrzao proces zaključenja Sporazuma između Republike Srbije i EU o ocenjivanju usaglašenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda.

Zaključenje tog sporazuma inicirano je od strane Republike Srbije. Primena tog sporazuma bi olakšala pristup na tržište industrijskih proizvoda u trgovini između Srbije i EU.

Korisnička institucija:

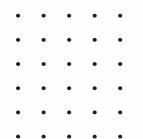
Ministarstvo privrede RS

Broj angažovanih eksperata:

1

Broj radnih dana:

20

Rezultati:

Pripremljena Pregovaračka pozicija Republike Srbije za Poglavlje 1 - Slobodno kretanje robe

Preporuke:

- Republika Srbija bi imala značajne koristi od momentalnog transponovanja najnovijeg acquis-a koji čine Uredba o nadzoru tržišta i usklađenosti proizvoda (2019/1020) i Uredba o bezbednosti proizvoda (2023/988), umesto da ulaže vreme i resurse u prethodnu potpunu harmonizaciju sa starim acquis-om i zatim pređe na najnoviji;
- Pristupanje Republike Srbije Ugovoru o ocenjivanju usaglašenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda značilo bi da u sektorima u kojima je relevantno pravo EU zasnovano na korišćenju standarda koji pretpostavljaju usaglašenost sa osnovnim bezbednosnim zahtevima, zemlja treba da preduzme sve odgovarajuće mere za usklađivanje i održavanje usklađenosti sa relevantnim regulatornim praksama EU u oblastima koje se nalaze pod „horizontalnim pitanjima“ tj. standardizacija, metrologija, akreditacija, ocenjivanje usaglašenosti, nadzor nad tržištem i opšta bezbednost proizvoda (i odgovornost za proizvod).

Harmonizacija sa pravnim tekovinama EU (koje direktive/uredbe su transponovane):

Uredba o nadzoru tržišta i usklađenosti proizvoda (2019/1020) i Uredba o bezbednosti proizvoda (2023/988)

POLITIKA KONKURENCIJE

Pravila o zaštiti konkurencije važe podjednako za sve učesnike tržišne utakmice i imaju cilj da omoguće slobodno delovanje tržišnih zakonitosti očuvanjem i jačanjem tržišne konkurencije, što će kao krajnji ishod obezbediti veću i raznovrsniju ponudu roba i usluga po najpovoljnijoj ceni. Ova pravila donose koristi potrošačima, zabranjujući preduzetnicima sklapanje sporazuma kojima bi se dogovarale cene, ograničavala proizvodnja, razvoj i ulaganje ili delila tržišta i izvori nabavke.

Ona, takođe, sprečavaju zloupotrebu dominantnog položaja privrednih subjekata i koncentracije privrednih subjekata kojima se stvara dominantan položaj na tržištu ili značajno ograničava konkurencija.

Takođe, pravila konkurencije uređuju državnu pomoć privrednim subjektima. Ona zabranjuju državnu pomoć kojom se narušava konkurencija, odnosno stvara nepravedna prednost pojedinih privrednih subjekata u odnosu na njihove konkurente.

Ovo poglavlje obuhvata i pravila koja se odnose na liberalizaciju javnog sektora privrede sa ciljem da se onemogući narušavanje konkurencije na tržištu kao posledica posebnog statusa javnih preduzeća i preduzeća sa posebnim i isključivim pravima.

Pravne tekovine EU u oblasti politike konkurencije zasnovane su na sledećim odredbama Ugovora o funkcionisanju EU: članu 37 (državni monopoli privrednog karaktera), članovima 101–105 (pravila koja se primenjuju na preduzeća), članu 106 (javna preduzeća i preduzeća sa posebnim ili isključivim pravima) i članovima 107–109 (pravila primenjiva na državnu pomoć). Pravila konkurencije se direktno primenjuju u Evropskoj uniji i države članice moraju da u potpunosti sarađuju sa Evropskom komisijom u cilju njihovog sprovođenja, kada Evropska komisija vodi postupke protiv učesnika na tržištu koji krše relevantne odredbe Ugovora o funkcionisanju EU.

Organi za zaštitu konkurencije država članica primenjuju nacionalne propise o zaštiti konkurencije koji moraju biti u potpunosti usklađeni sa pravnim tekovinama EU u ovoj oblasti.

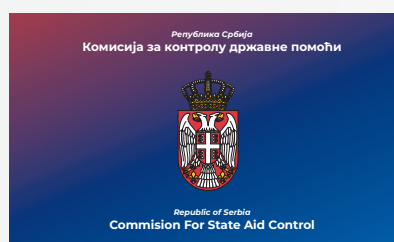
Nacionalni sudovi mogu direktno da primenjuju pravila konkurencije EU u postupcima kojima se štite subjektivna prava fizičkih i pravnih lica garantovana Ugovorom o funkcionisanju EU.

U oblasti državne pomoći, Evropska komisija ima isključivu nadležnost da odlučuje o tome da li je pomoć koju je država članica dodelila, ili namerava da dodeli, kompatibilna sa zajedničkim tržištem.

Danom pristupanja države članice EU, sva ovlašćenja za ispitivanje mera državnih pomoći prenose se na Evropsku komisiju.

VODIČ ZA SPROVOĐENJE SEKTORSKIH ANALIZA U OBLASTI DRŽAVNE POMOĆI

U Republici Srbiji na snazi je Zakon o kontroli državne pomoći (Sl. glasnik RS, br. 73/2019), kojim je formirana Komisija za kontrolu državne pomoći. Komisija je nadležna da utvrdi postojanje državne pomoći i oceni njenu usklađenost sa pravilima o državnoj pomoći.

Postupci kontrole koje vodi Komisija:

ex ante postupci kontrole – iniciraju se prijavom davaoca državne pomoći koji namerava da dodeli državnu pomoć privrednim subjektima;

ex post postupci kontrole, koje može da inicira svako zainteresovano lice ukoliko smatra da je određena državna pomoć dodeljena suprotno zakonu.

Na osnovu člana 49 Zakona o kontroli državne pomoći, Komisija može sprovesti sektorsku analizu ukoliko postoji osnovana pretpostavka da mera državne pomoći u određenom sektoru privrede ili koja je utemeljena na određenom instrumentu državne pomoći može značajno da ograniči ili naruši konkurenciju. Pored toga, na osnovu zahteva Vlade RS, Komisija može da analizira efekte određenog instrumenta državne pomoći u pojedinim sektorima privrede ili na određenim tržištima i o tome podnese izveštaj Vladi RS.

Sektorske analize su alat koji koriste organi za kontrolu državne pomoći kako bi delotvorno primenjivali propise o državnoj pomoći, donoseći zaključke o efektima određene mere državne pomoći na stanje konkurencije u pojedinom sektoru privrede ili na tržištu generalno, kao i o merama koje treba preduzeti kako mere državne pomoći ne bi sprečavale ili ograničavale konkurenciju među učesnicima na tržištu.

Prema izveštaju Svetske banke, Srbija dodeljuje srazmerno veliki iznos državne pomoći privrednim subjektima u poređenju sa drugim evropskim državama.

Dominantan oblik državne pomoći je vertikalna državna pomoć, koja se dodeljuje subjektima u pojedinim sektorima privrede.

Veliki deo državne pomoći dobijaju preduzeća u državnom vlasništvu, dok državna pomoć često zaobilazi privredne subjekte kojima je najpotrebnija – mala i srednja preduzeća i startapi.

Komisija za kontrolu državne pomoći može da sprovede ex post sektorske analize i oceni efekte dodeljenih državnih pomoći. Na osnovu sprovedenih analiza, Komisija će moći da formuliše zaključke i definiše metodologiju koju će u budućnosti koristiti u postupcima za ocenu planirane državne pomoći. Dugoročno, Komisija za kontrolu državne pomoći treba da obezbedi da instrumente državne pomoći ocenjuje u ranoj fazi, pre nego što je odluka o dodeli državne pomoći doneta.

Ex ante analiza bi mogla da ukaže na potencijalne štetne efekte datog instrumenta državne pomoći i njegovu adekvatnost da reši određeni ekonomski problem (npr. povećanje zaposlenosti, podsticaj izvoza, razvoj određene privredne grane i sl). Blagovremenom analizom i ocenom instrumenata državne pomoći, Komisija bi pomogla davaocima državne pomoći da kreiraju instrumente koji su kompatibilni propisima o državnoj pomoći i da razmotre primenu alternativnih mera koje nanose manje štete tržišnoj konkurenciji.

Podrška projekta - izrada Vodiča

Na zahtev Komisije za kontrolu državne pomoći, projekat PLAC IV obezbedio je ekspertsku pomoć u izradi Vodiča za sektorske analize u oblasti državne pomoći, kako bi se definisala metodologija i koraci u sprovođenju sektorskih analiza.

Ekspertkinja **Šefika Kurtagić Žiga** je u periodu od decembra 2024. do februara 2025. godine bila angažovana na izradi pomenutog vodiča. Ona je detaljno analizirala pravni okvir Republike Srbije koji se odnosi na sprovođenje sektorskih analiza u oblasti državne pomoći sa aspekta njegove usklađenosti sa najboljim praksama u Evropskoj uniji, utvrdivši određene pravne praznine i dajući predloge za izmene zakona u cilju njihovog otklanjanja.

Takođe je izradila sveobuhvatnu tabelu sa redosledom koraka u sprovođenju sektorskih analiza. Ekspertkinja je ukazala na nedostatak podataka o dodeljenim instrumentima državne pomoći i njihovim efektima, te na praznine u Zakonu o kontroli državne pomoći koje onemogućuju Komisiju da pribavlja potrebne podatke. Komisija ne može efikasno analizirati državnu pomoć ukoliko nema mehanizme za pribavljanje potrebnih podataka. Potrebno je izmeniti Zakon o kontroli državne pomoći kako bi se ustanovila obaveza za davaoce državne pomoći da dostavljaju potrebne podatke Komisiji.

Ekspertkinja je pripremila Vodič za sektorske analize u oblasti državne pomoći.

Ona je takođe analizirala državnu pomoć koja se dodeljuje u oblasti javnog informisanja, na osnovu rešenja Komisije donetim u postupcima kontrole. Vodič za sektorske analize u oblasti državne pomoći je predstavljen rukovodiocima i službenicima Komisije za kontrolu državne pomoći na radionici koja je održana 28. februara 2025.

FINANSIJSKE USLUGE

Osnovni ciljevi koji se postižu harmonizacijom domaćeg prava sa pravnim tekovinama EU u oblasti finansijskih usluga jesu obezbeđivanje finansijske stabilnosti privrednih subjekata koja posluju u finansijskom sektoru i adekvatna zaštita potrošača, investitora i osiguranika.

Pravne tekovine EU u sektoru finansijskih usluga obuhvataju oblasti bankarstva, osiguranja, reosiguranja, dobrovoljnih penzijskih fondova, tržišta kapitala i infrastrukture finansijskog tržišta, pravila kojima se uređuje dobijanje dozvole, rad i nadzor finansijskih institucija i regulisanih tržišta.

Takođe, uređena su i pitanja zaštite potrošača finansijskih usluga, kao i način saradnje tela zaduženih za nadzor finansijskog tržišta. Finansijske institucije mogu da posluju na teritoriji država članica EU u skladu sa „sistemom jedinstvenog pasoša“ i načelom „kontrole matične zemlje“.

One mogu osnivati filijale u drugim državama članicama ili pružati prekogranične usluge. Sistem jedinstvenog pasoša omogućava finansijskim institucijama registrovanim u jednoj državi članici nesmetano poslovanje u celoj EU, bez traženja posebne dozvole od države domaćina. Kada je reč o bankama i finansijskim konglomeratima, pravne tekovine EU utvrđuju zahteve u pogledu izdavanja dozvole za rad, poslovanja i prudencijalnog nadzora kreditnih institucija, kao i zahteve u pogledu adekvatnosti kapitala.

Prudencijalni nadzor nad bankama predstavlja kontrolu nad poslovanjem bankarskog sistema koju obavlja centralna banka i specijalizovane nadzorne institucije, tamo gde one postoje.

GEP ANALIZA U OBLASTI INFRASTRUKTURE TRŽIŠTA KAPITALA

Centralni depozitari hartija od vrednosti (Central Securities Depositories – CSD) imaju značajnu ulogu na tržištu kapitala i u finansijskom sistemu generalno, jer oni upravljaju infrastrukturom koja omogućava realizaciju transakcija sa hartijama od vrednosti (settlement, saldiranje, poravnanje), kao što su, na primer, akcije i obveznice. Saldiranje omogućuje da kupac dobije hartije od vrednosti, a prodavac novac kao cenu za njih.

Saldiranje transakcija

Prema podacima Evropske komisije, sada je potrebno u proseku oko dva dana da se izvrši saldiranje transakcija sa hartijama od vrednosti. To je period tokom koga nastaju rizici za učesnike u transakcijama na tržištu hartija od vrednosti. Zbog toga je neophodno regulisanje saldiranja od strane centralnih depozitara i ubrzanje procesa saldiranja.

Centralni depozitari hartija od vrednosti omogućuju registraciju i čuvanje hartija od vrednosti izdatih u dematerijalizovanom obliku, omogućuju razmenu hartija od vrednosti za novac i prate koliko ih je izdato, ko su njihovi izdavaoci, kao i promene vlasništva nad hartijama od vrednosti. U Republici Srbiji nadležnosti centralnog depozitara izvršava Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti.

U Evropskoj uniji položaj i uloga centralnih depozitara uređeni su Uredbom (EU) br. 909/2014 o disciplini poravnanja, prekograničnom pružanju usluga, saradnji u nadzoru, pružanju pratećih bankarskih usluga i zahtevima za centralne depozitare hartija od vrednosti iz trećih zemalja (CSDR). Uredba 909/2014 izmenjena je Uredbom (EU) 2023/845 od 13. decembra 2023. Obaveze u pogledu izvršenja transakcija sa hartijama od vrednosti uređene su Direktivom 98/26/EZ Evropskog parlamenta i Saveta o konačnosti namirenja u plaćanju i sistema poravnanja hartija od vrednosti (SFD).

Podrška projekta

Eksperti PLAC IV projekta su u periodu januar–maj 2025. godine uradili gep analizu srpskog zakonodavstva koje se odnosi na infrastrukturu tržišta kapitala i institucionalnog ustrojstva o privrednim društvima, Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o javnom dugu, Zakona o izvršenju i obezbeđenju, kao i opštih akata Centralnog registra hartija od vrednosti. Oni su održali veći broj radnih sastanaka sa predstavnicima Centralnog registra, kako bi se što bolje upoznali sa organizacijom i načinom rada CRHoV, te problemima sa kojima se susreće u radu.

Pored toga, u dogovoru sa predstavnicima CRHoV, eksperti su izradili uporednu studiju, poredeći tarife CRHoV i tarife četiri centralna depozitara iz država članica EU (Austrija, Češka, Hrvatska i Slovenija), kako bi pomogli CRHoV da prilagodi svoje tarife i obezbedi finansijsku stabilnost. Eksperti su pripremili modele za 25 internih akata i formulara, koje CRHoV može koristiti kao uzor prilikom izrade svojih akata.

Rezultate svoga rada eksperti su predstavili na radionici održanoj 14. maja 2025.

Radionici su prisustvovali službenici Centralog registra hartija od vrednosti, Ministarstva finansija, Komisije za hartije od vrednosti, Narodne banke Srbije i Uprave za javni dug MF.

Korisnička institucija:

Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti

Broj angažovanih eksperata:

2

Broj radnih dana:

30

Rezultati:

- Gep analiza usklađenosti srpskog zakonodavstva i unutrašnje organizacije CRHoV sa CSDR, SFD i pratećim soft law instrumentima organizacija finansijskog tržišta EU
- Nacrti internih akata CRHoV u cilju daljeg usklađivanja sa CSDR
- Komparativna analiza Tarifnika i finansijskih izveštaja CRHoV sa tarifnicima i finansijskim izveštajima licenciranih CSD-ova u državama članicama EU
- Radionica održana 14. 05. 2025. godine

Preporuke:

- Potrebno je uskladiti srpsko zakonodavstvo i interne akte CRHoV sa CSDR-om;
- Preporučuje se uspostavljanje odvojenog računovodstva za svaku od ključnih usluga CRHoV (troškovi i prihodi) i pratećih usluga (grupisano);
- Preporučuje se uvođenje novih tarifa, kao i izmena metodologije obračunavanja postojećih tarifa;
- Potrebno je razmotriti mogućnost uvođenja novih, pratećih usluga CRHoV.

Harmonizacija sa pravnim tekovinama EU (koje direktive/uredbe su transponovane):

- Uredba (EU) br. 909/2014 o disciplini poravnanja, prekograničnom pružanju usluga, saradnji u nadzoru, pružanju pratećih bankarskih usluga i zahtevima za centralne depozitare hartija od vrednosti iz trećih zemalja (CSDR)
- Direktiva 98/26/EZ Evropskog parlamenta i Saveta o konačnosti namirenja u plaćanju i sistema poravnanja hartija od vrednosti (SFD)

PRAVILNICI ZA PRIMENU ZAKONA O TRŽIŠTU KAPITALA

Narodna skupština Republike Srbije usvojila je Zakon o tržištu kapitala 2021. godine (Sl. glasnik RS, br. 129/2021), kojim se uređuju:

- uslovi za osnivanje i rad investicionih društava, organizatora tržišta i drugih učesnika na tržištu kapitala;
- uslovi za javnu ponudu hartija od vrednosti i uklanjanje hartija od vrednosti u trgovanje na regulisanom tržištu;
- oblici tržišta kapitala (regulisano tržište, multilateralna trgovačka platforma, organizovana trgovačka platforma i OTC tržišta – Over the Counter);
- objavljivanje finansijskih i drugih podataka, kao i obaveze izveštavanja izdavalaca finansijskih instrumenata;
- zabrana prevarnih, manipulativnih i drugih protivzakonitih radnji na tržištima finansijskih instrumenata;
- kliring, saldiranje i registrovanje transakcija finansijskim instrumentima, kao i organizacija i nadležnosti Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti;
- organizacija i nadležnosti Komisije za hartije od vrednosti kao i saradnja sa drugim nadležnim organima.

U nadležnosti Komisije za hartije od vrednosti je donošenje pravilnika kojima se obezbeđuje puna primena Zakona o tržištu kapitala. Ekspert PLAC IV projekta pomogao je Komisiji u izradi nacrtu 10 pravilnika kojima se uređuje izveštavanje učesnika na tržištu kapitala i kapitalni zahtevi, u cilju potpunog usklađivanja sa pravnim tekovinama EU u ovoj oblasti.

Република Србија
Комисија за хартије од вредности

Korisnička institucija:

Komisija za hartije od
vrednosti RS

Broj angažovanih eksperata:

1

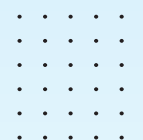
Broj radnih dana:

45

Rezultati:

Nacrti 10 pravilnika potrebnih za primenu Zakona o tržištu kapitala, i to:

- Pravilnik o kontnom okviru i finansijskim izveštajima investicionih društava
- Pravilnik o kontnom okviru i finansijskim izveštajima Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti
- Pravilnik o kontnom okviru i finansijskim izveštajima organizatora tržišta
- Pravilnik o izveštavanju Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti
- Pravilnik o periodičnom i vanrednom izveštavanju Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti
- Pravilnik o kontrolnim izveštajima pružalaca investicionih usluga
- Pravilnik o izveštavanju nezavisnih revizora investicionih društava
- Pravilnik o bonitetnim zahtevima za investiciona društva
- Pravilnik o upravljanju rizicima investicionih društava
- Pravilnik o trgovačkoj knjizi investicionog društva

Preporuke:

- Potrebno je izmeniti Zakon o tržištu kapitala kako bi se uredila mogućnost da Centralni registar hartija od vrednosti pruža bankarske usluge i doneti odgovarajuće pravilnike.
- Potrebno je uskladiti Zakon o tržištu kapitala sa Direktivom EU br. 2019/2034 o bonitetnom nadzoru nad investicionim društvima i Izvršnom uredbom br. 2021/2284 o tehničkim standardima u pogledu kapitala investicionih društava.
- Komisija za hartije od vrednosti bi trebalo da donese uputstva za izračunavanje adekvatnosti kapitala investicionih društava i zahteva za izveštavanje.

Harmonizacija sa pravnim tekovinama EU (koje direktive/uredbe su transponovane):

- Uredba EU br. 909/2014 o poboljšanju saldiranja
- Delegirana uredba br. 2017/392 kojom se dopunjuje Uredba EU br. 909/2014 o regulatornim tehničkim standardima za određene prudencijalne zahteve za centralne depozitare hartija od vrednosti i određene kreditne institucije koje nude prateće bankarske usluge
- Izvršna uredba br. 2017/394 o primeni tehničkih standarda
- Delegirana uredba 2017/390 o izvršenju tehničkih standarda

GEP ANALIZA I TRENING ZA PRIMENU ZAKONODAVSTVA EU O KRIPTO IMOVINI

Razvoj tržišta digitalne (kripto) imovine doneo je niz inovacija u sferi finansijskih usluga, kao što su:

- Tokenizacija imovine – izdavanje i promet digitalnih tokena koji predstavljaju vlasništvo nad materijalnom ili finansijskom imovinom;
- Decentralizirane finansije – finansijske usluge zasnovane na Blockchain tehnologiji, koja omogućuje trgovanje finansijskim proizvodima bez posrednika i banaka;
- Stablecoin-e - izdavanje digitalnog novca čija je vrednost vezana za tradicionalne valute ili robu;
- Pametne ugovore (Smart Contracts) – ugovore koji se automatski zaključuju uz pomoć Blockchain tehnologije.

Tržište kripto imovine u Evropskoj uniji uređeno je Uredbom br. 2023/1114 Evropskog parlamenta i Saveta od 31. maja 2023. o tržištima kripto imovine (Markets in Crypto Assets Regulation – MICA).

MICA je stupila na snagu juna 2023. godine, a njena puna primena u državama članicama EU otpočela je 30. decembra 2024. godine.

Kripto imovina je definisana u MICA uredbi kao digitalna prezentacija imovinske vrednosti ili prava koja se može preneti ili skladištiti korišćenjem decentralizovane i distribuirane digitalne knjige – Blockchain tehnologije. MICA uredba uređuje kripto imovinu koja nije obuhvaćena drugom EU regulativom, a pre svega Direktivom Evropskog parlamenta i Saveta br. 2014/65 o tržištima finansijskih instrumenata – MiFID II.

U tom smislu, MICA uredba dopunjuje zakonodavstvo EU o digitalnim finansijskim uslugama. Ona ima cilj da zaštiti investitore i kupce na tržištu kripto imovine, sprečavanjem zloupotreba i obezbeđenjem adekvatnog nadzora nad tržištem, i time uveća stabilnost finansijskog sistema.

Republika Srbija donela je Zakon o digitalnoj imovini 2020. godine (*Sl. glasnik RS*, br. 153/2020), kojim je regulisano izdavanje i sekundarno trgovanje digitalnom imovinom, pružanje usluga u vezi sa digitalnom imovinom i nadležnosti Komisije za hartije od vrednosti i Narodne banke Srbije u vezi sa tim.

S obzirom na to da je Zakon o digitalnoj imovini stupio na snagu pre nego što je usvojena MICA uredba, bilo je neophodno analizirati stepen usklađenosti Zakona sa MICA uredbom, kako bi se dale preporuke srpskom zakonodavcu za dalje usaglašavanje nacionalnog zakonodavstva sa pravom EU u sferi digitalne (kripto) imovine.

PODRŠKA PROJEKTA KROZ GEP ANALIZU

Tokom februara i marta 2025. godine, ekspertkinja PLAC IV projekta **Sanja Vojak** izvršila je gep analizu pravnog i institucionalnog okvira u Republici Srbiji za primenu zakonodavstva EU o krypto imovini. Ekspertkinja je obradila zakonske, proceduralne i institucionalne aspekte tržišta kapitala u Republici Srbiji sa ciljem stvaranja mogućnosti za efektivno sprovođenje MICA uredbe.

Fokus analize bio je na institucionalnim kapacitetima Komisije za hartije od vrednosti. Ustanovljene su neusklađenosti u pogledu licenciranja i nadzora nad radom pružalaca krypto usluga, mehanizama za zaštitu korisnika usluga, mera za sprečavanje tržišnih zloupotreba i pravila za izdavaoce krypto imovine.

U sklopu gep analize, ekspertkinja Vojak je uradila i komparativnu studiju u kojoj je predstavila najbolje prakse država članica u pogledu uslova i postupka licenciranja pružalaca usluga, mehanizama za zaštitu korisnika i sprečavanja prevara na tržištima krypto imovine.

Zaključak analize je da su neophodne značajne izmene Zakona o digitalnoj imovini u cilju povećanja pravne sigurnosti, poboljšanja zaštite korisnika i integriteta tržišta digitalnih usluga.

Usklađivanje Zakona o digitalnoj imovini sa MICA uredbom

Usklađivanjem Zakona o digitalnoj imovini sa MICA uredbom kreiralo bi se pogodnije regulatorno okruženje za razvoj inovativnih finansijskih usluga u Republici Srbiji i jačanje poverenja investitora i korisnika.

Ekspertkinja je prezentovala rezultate gep analize službenicima Komisije za hartije od vrednosti na radionici održanoj u prostorijama Komisije 27. marta 2025. godine. Nakon prezentacije, službenici Komisije imali su priliku da iznesu svoje stavove o nalazima analize, postavili pitanja ekspertkinji i dobili odgovore.

Korisnička institucija:

Komisija za hartije od
vrednosti RS

Broj angažovanih eksperata:

1

Broj radnih dana:

15

Rezultati:

- Gep analiza usklađenosti Zakona o digitalnim uslugama sa Uredbom (EU) 2023/1114 Evropskog parlamenta i Saveta o tržištima kripto-usluga
- Analiza najboljih praksi država članica EU u oblasti tržišta digitalnih usluga
- Radionica za službenike Komisije za hartije od vrednosti

Preporuke:

Potrebno je usklađivanje Zakona o digitalnim uslugama sa Uredbom EU o tržištima kripto usluga kako bi se obezbedila veća pravna sigurnost, zaštita potrošača i integritet tržišta digitalnih usluga.

Harmonizacija sa pravnim tekovinama EU (koje direktive/uredbe su transponovane):

Uredba (EU) 2023/1114 Evropskog parlamenta i Saveta o tržištima kripto-usluga, kojom se menjaju Uredbe (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 1095/2010 i Direktive 2013/36/EU i (EU) 2019/1937

BEZBEDNOST HRANE, VETERINARSKA I FITOSANITARNA POLITIKA

Pregovaračko poglavlje 12 ima cilj da se obezbedi visok nivo javnog zdravlja, zdravlja životinja, dobrobiti životinja i zdravlja bilja. Kako bi se postigao željeni cilj, neophodna je primena povezanih mera u celom lancu proizvodnje, prerade i distribucije hrane - sve do potrošača, kao i vršenje nadzora od strane nadležnih državnih organa. Time se, sa jedne strane, obezbeđuje visok nivo zaštite života i zdravlja ljudi, a sa druge omogućava efikasno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta EU.

Sistem bezbednosti hrane u EU zasnovan je na nekoliko načela: odgovornosti proizvođača; sledljivosti prehrambenih proizvoda; primeni sistema analize rizika; primeni načela predostrožnosti kada je to neophodno s obzirom na okolnosti konkretnog slučaja koji naučno još uvek nije dovoljno ispitan, a postoji rizik od nastupanja štetnih efekata.

U cilju postizanja usklađenosti sa standardima EU iz ove oblasti, Srbija treba da prenese propise EU i obezbedi njihovu potpunu primenu. Široka je lepeza propisa u konkretnoj oblasti, od bezbednosti hrane, veterinarske politike, preko stavljanja na tržište hrane, hrane za životinje i sporednih proizvoda životinjskog porekla, bezbednosti hrane za životinje, pa do oblasti fitosanitarne politike i genetički modifikovanih organizama. Kako bi se postiglo poštovanje navedenih propisa u punom kapacitetu, neophodno je da nadležni organi obavljaju inspekciju i nadzor nad njihovom primenom, da postoje opremljene laboratorije za vršenje raznovrsnih analiza, kao i da u laboratorijama, i u poslovanju s hranom, rade obučeni subjekti.

Srbija ima obavezu da prihvati i u potpunosti primeni propise EU iz ove oblasti u trenutku pristupanja EU. Pri tome, naša zemlja već duže vreme prilagođava svoje standarde evropskim kako bi mogla da izvozi svoje proizvode na tržište EU.

Važno je istaći da Srbija neće morati da se odrekne svojih tradicionalnih prehrambenih proizvoda poput sira, kajmaka i drugih specijaliteta po kojima je naša država prepoznatljiva. Ako se oni proizvode u sopstvenom domaćinstvu za ličnu upotrebu, i dalje će se proizvoditi kao do sada, ali će, ukoliko se plasiraju na tržište, morati da budu zadovoljeni propisani higijenski standardi radi očuvanja bezbednosti potrošača kao konzumenata krajnjih proizvoda. Poštovanjem propisanih standarda, hrana koja se proizvodi u Srbiji imaće slobodan put do evropskih potrošača, a domaćim potrošačima biće garantovani isti visoki standardi bezbednosti hrane koju trenutno imaju evropski potrošači.

Pregovaračko poglavlje 12 - Bezbednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika deo je Klastera 5, koji nosi naziv Resursi, poljoprivreda i kohezija.

IZRADA PROPISA O KONTROLI REZIDUA VETERINARSKIH LEKOVA, DODATAKA ISHRANI ŽIVOTINJA I NEDOZVOLJENIH SUPSTANCI

Ostaci veterinarskih lekova ili aditiva u ishrani koji se koriste kod životinja za proizvodnju hrane mogu se pojaviti u prehrambenim proizvodima animalnog porekla. Slično tome, hrana može sadržati ostatke pesticida i zagađivača životne sredine. Nivo ovih ostataka mora biti bezbedan za potrošače kako ne bi ugrozili njihovo zdravlje. S obzirom na to da su nedavno izmenjeni propisi EU u ovoj oblasti, neophodno je da Republika Srbija u što kraćem roku uskladi svoje zakonodavstvo.

Naša obaveza

Države koje nisu članice EU, a izvoze hranu životinjskog porekla na tržište EU, moraju primeniti planove kontrole rezidua koji obezbeđuju standarde bezbednosti hrane ekvivalentne onim koji važe u EU.

Cilj ove projektne aktivnosti bila je izrada propisa o kontroli rezidua farmakološki aktivnih supstanci dozvoljenih u veterinarsko-medicinskim proizvodima ili kao aditiva za ishranu, te rezidua zabranjenih ili nedozvoljenih farmakološki aktivnih supstanci i postupak koji treba slediti u konkretnim slučajevima.

Radionica održana 16. 04. 2025.
u saradnji sa Upravom za veterinu

Korisnička institucija:

Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

Broj angažovanih eksperata:

2

Broj radnih dana:

45

Rezultati:

- Nacrt pravilnika o praćenju upotrebe farmakološki aktivnih supstanci dozvoljenih kao veterinarsko-medicinski proizvod ili kao dodatak hrani za životinje i zabranjenih ili nedozvoljenih farmakološki aktivnih supstanci i njihovih rezidua;
- Nacrt pravilnika o izvođenju analitičkih metoda za ostatke farmakološki aktivnih supstanci koje se koriste kod životinja za proizvodnju hrane i o tumačenju rezultata, kao i o metodama uzorkovanja;
- Nacrt uputstva za nacionalni plan kontrole zasnovan na riziku;
- Nacrt uputstva za nacionalni plan kontrole za uvozne pošiljke zasnovan na riziku;
- Radionica o budućoj primeni pripremljenih nacrtu pravnih akata.

Preporuke:

- Iako se pripremljenim nacrtima pravnih akata usklađuju procedure kontrole za upotrebu farmakološki aktivnih supstanci odobrenih kao veterinarski-medicinski proizvodi ili kao aditivi za hranu i zabranjenih ili nedozvoljenih farmakološki aktivnih supstanci i rezidua, neophodno je transponovanje ključnih propisa EU u srpsko pravo za potpunu harmonizaciju ove oblasti, kao što su, na primer, Uredba Komisije 37/2010 o farmakološki aktivnim supstancama i njihovoj klasifikaciji prema maksimalnim limitima rezidua u hrani životinjskog porekla, Izvršna uredba 2022/1255, Uredba Komisije 2019/1871 i Uredba Komisije 124/2009;
- Za izradu potpuno usaglašenog plana kontrole rezidua farmakološki aktivnih supstanci, rezidua i kontaminanata za treću zemlju koja izvozi u EU, potrebno je usaglašavanje nacionalnog zakonodavstva sa Delegiranim uredbom 2022/931 i Delegiranim uredbom 2022/932, koje se odnose na službene kontrole kontaminanata;
- Za usaglašavanje mera koje će se sprovoditi u slučaju neusaglašenosti rezultata za uvoznju pošiljku potrebno je uskladiti odredbe iz Uredbe o službenoj kontroli 2017/625 koje se odnose na uvoz (ulazak na tržište EU);
- Potrebno je formirati nacionalnu referentnu laboratoriju za održavanje redovnih kontakata i učešće u mrežama referentnih laboratorija EU (European Union Reference Laboratories – EURL);
- U saradnji sa referentnom laboratorijom revidirati količinu uzoraka i nastaviti sa obukom inspektora za kontrolu upotrebe farmakološki aktivnih supstanci.

Harmonizacija sa pravnim tekovinama EU (koje direktive/uredbe su transponovane):

- Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/1644, kojom se dopunjava Uredba 2017/625 Evropskog parlamenta i Saveta sa posebnim zahtevima za vršenje službenih kontrola upotrebe farmakološki aktivnih supstanci u odobrenim veterinarskim-medicinskim proizvodima i aditivima za hranu i o zabranjenim ili nedozvoljenim farmakološkim aktivnim supstancama i njihovim reziduima
- Izvršna uredba Komisije (EU) 2022/1646 o jedinstvenim praktičnim aranžmanima za vršenje službenih kontrola
- Izvršna uredba Komisije (EU) 2021/808 o sprovođenju analitičkih metoda za rezidue farmakološki aktivnih supstanci korišćenih u životinjama od kojih se dobija hrana, o interpretaciji rezultata i o metodama koje se koriste za uzorkovanje.

ENERGETIKA

Republika Srbija je 2006. godine pristupila Ugovoru o osnivanju Energetske zajednice, čime je omogućeno stalno praćenje i izveštavanje o stepenu usklađenosti propisa iz oblasti energetike sa pravnim tekovinama EU. Ugovor o osnivanju Energetske zajednice potvrđen je kroz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, kojim je istaknuta nužnost regionalne saradnje u ovoj oblasti.

Republika Srbija će pristupanjem u članstvo EU obezbediti sigurnost snabdevanja energijom, privući investicije u energetske infrastrukture, unaprediti zaštitu životne sredine i stvoriti jedinstven regulatorni prostor za trgovinu energentima.

U procesu pristupanja EU, Republika Srbija se obavezala da ispuni sledeće obaveze:

- da izvrši implementaciju relevantnih pravnih tekovina EU u oblasti energetike, zaštite životne sredine, korišćenja obnovljivih izvora energije i zaštite konkurencije;
- da uspostavi uslove za efikasno funkcionisanje tržišta unutar Energetske zajednice i povezivanje sa tržištem EU;
- da formira tržište energije koja se prenosi mrežama bez unutrašnjih granica, unutar koga će biti razvijen sistem uzajamne pomoći između država članica.

STUDIJA O IMPLEMENTACIJI ODREDABA DIREKTIVE EU 2023/1791 O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI KOJE SE ODOSE NA VISOKOEFIKASNU KOGENERACIJU U REPUBLICI SRBIJI

Podrška ekspertskog tima Ministarstvu energetike i rudarstva imala je cilj da olakša proces transponovanja najnovije Direktive o energetskej efikasnosti (Direktiva (EU) 2023/1791) u unutrašnje zakonodavstvo Republike Srbije. Pomoć se odnosila na identifikaciju razlika između Direktive iz 2018. i 2023. godine u definiciji visokoefikasne kogeneracije, kao i na uslove i postupak izdavanja garancije porekla za električnu energiju proizvedenu takvom kogeneracijom. Takođe, date su smernice o visini i obliku potencijalnih subvencija da bi se investitori stimulisali da ulažu u visokoefikasnu kogeneraciju. Kao krajnji rezultat ove projektne aktivnosti, pripremljena je Studija o implementaciji odredaba Direktive EU 2023/1791 o energetskej efikasnosti koje se odnose na visokoefikasnu kogeneraciju u Republici Srbiji.

Studija obuhvata dva dela:

I deo - Analiza kogeneracije u Direktivi EU 2023/1791 sa detaljnom razradom šeme garancija porekla

II deo – Analiza finansijskih podsticaja za visokoefikasnu kogeneraciju.

Korisnička institucija:

Ministarstvo rudarstva i
energetike

Broj angažovanih eksperata:

2

Broj radnih dana:

40

Rezultati: Studija o implementaciji odredaba Direktive EU 2023/1791 o energetskej efikasnosti koje se odnose na visokoefikasnu kogeneraciju u Republici Srbiji

Preporuke:

- U današnjim okolnostima, i uz pretpostavku eksponencijalnog rasta privrede Srbije po stopi od najmanje 3,5 do 4% godišnje u narednoj deceniji, definitivno će rasti interesovanje za ulaganja u energetske efikasnost, pa samim tim i za postrojenja kogeneracije. Prema sadašnjim okolnostima u Srbiji se isplati ulaganje u kogeneracionu proizvodnju energije na bazi sagorevanja prirodnog gasa;
- Analize isplativosti investiranja u kogenerativne jedinice, kako mikro i male, tako i srednje i velike, pokazuju više ili manje približne rezultate, kada se kao gorivo koristi prirodni gas. Pri sadašnjim cenama energije, energetske opreme i cene gasa u Srbiji, svaka investicija u kogeneraciju je isplativa;
- Rezultati kvantitativne analize i simulacije pokazuju da su kogenerativni projekti na prirodni gas isplativi, što znači da je skoro svako ulaganje pod konkurentskim uslovima, perspektivno, dok se uštede u energiji osećaju već od prvog meseca korišćenja;
- Projekte visokoefikasne kogeneracije treba maksimalno podsticati informativnom, edukativnom, ekspertskom i drugom pomoći, koja bi se odnosila na sve potencijalne investitore i korisnike;
- Fiskalni instrumenti su prihvatljiv, ali veoma opasan mehanizam koji bi mogao da se koristi u relativno malom broju slučajeva kao oslobađanje od (dela) poreza za nabavku i investiranje kogenerativnih jedinica, a druga varijanta obuhvata kreditne garancije;
- Izuzetak u smislu opreznog finansijskog učešća javnih sredstava u investiranju u nove kapacitete kogeneracije, mogao bi da se opravda samo u dva slučaja:
 - najpre u takvoj vrsti tehnološke modernizacije postojećih kogeneracionih jedinica, koja bi umesto korišćenja (dela) fosilnih goriva omogućila korišćenje obnovljive energije, pre svega biomase;
 - u slučaju bitnog poboljšanja tehničkih performansi kogeneracionih postrojenja (zamena i remont kotlova ili podizanje efikasnosti sagorevanja umešavanjem čistijih goriva, kao što je zamena mazuta ili uglja kao goriva gasom) i ukoliko bi ta mera doprinela visokoj efikasnosti postojećih uređaja, ima smisla govoriti o finansijskoj podršci takvih projekata.

Harmonizacija sa pravnim tekovinama EU (koje direktive/uredbe su transponovane):
Direktiva o energetskej efikasnosti (Direktiva (EU) 2023/1791)

IZRADA PRAVILNIKA O NEZAVISNOJ KONTROLI SERTIFIKATA O ENERGETSKIM SVOJSTVIMA ZGRADE I SERTIFIKATA UNAPREĐENJA ENERGETSKIH SVOJSTAVA ZGRADE

Republika Srbija je 2022. godine usvojila Dugoročnu strategiju podsticanja ulaganja u obnovu nacionalnog fonda zgrada do 2050. godine (*Sl. glasnik RS*, br. 27/2022). Strategijom je predviđeno usvajanje nove metodologije za izračunavanje energetske performansi zgrada, podizanje nivoa energetske efikasnosti zgrada, određivanje energetske performansi zgrada blizu nule (*nearly zero energy building level* - NZEB), porast korišćenja obnovljivih izvora energije, ažuriranje sistema sertifikacije energetske performansi zgrada, uvođenje sistema nezavisne stručne kontrole i dr. Organi Republike Srbije, uz podršku Evropske komisije, počeli su da rade na pripremi propisa neophodnih za ostvarivanje ciljeva Dugoročne strategije. Direktni korisnik aktivnosti vezanih za energetske performanse zgrada je Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture.

Ova aktivnost je započeta tokom implementacije PLAC III projekta, izradom nacrt izmena i dopuna Zakona o planiranju i izgradnji i nekoliko podzakonskih akata, a nastavljen je uz podršku PLAC IV projekta.

Kako bi se postigao dalji napredak u oblasti energetske efikasnosti zgrada, neophodno je da se u srpsko zakonodavstvo transponuje Direktiva 2024/1275 o energetske performansi zgrada (EPBD). U tom cilju, potrebno je doneti više pravilnika kojim se uređuje utvrđivanje energetske efikasnosti postojećih i novih zgrada i nezavisna kontrola sertifikata o energetske performansi.

Tim eksperata PLAC IV projekta je pripremio nacrt Pravilnika o nezavisnoj kontroli sertifikata o energetske performansi zgrada i sertifikata unapređenja energetske performansi zgrada.

Nacrt Pravilnika o nezavisnoj kontroli sertifikata o energetske performansi zgrada

Cilj ovog pravilnika je uspostavljanje transparentnog i efikasnog sistema kontrole koji obezbeđuje tačnost i pouzdanost sertifikata o energetske performansi zgrada i sertifikata unapređenja energetske performansi zgrada.

Pravilnik obrađuje sledeća pitanja: opšte uslove i definicije; vrste dokumenata koji se kontrolišu; uslove za ovlašćeno lice koje obavlja kontrolu energetske efikasnosti zgrada; izuzetke kada ovlašćeno lice ne može da vrši kontrolu; trajanje dozvole, izdavanje, izmenu i povlačenje dozvole za obavljanje nezavisne kontrole energetske performansi zgrada; registar ovlašćenih organizacija za kontrolu; kriterijume odabira sertifikata energetske efikasnosti i izveštaja o nadzoru koji će biti predmet kontrole; način kontrole; postupak nakon izvršene kontrole; izvori finansiranja i druga pitanja. Uz pravilnik pripremljeni su i prateći prilozi.

U cilju obuke zaposlenih u Ministarstvu građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture za buduću primenu ovog pravilnika, tim eksperata je održao jednodnevnu radionicu 14. 03. 2025. godine, na kojoj je predstavio strukturu i sadržinu ovog dokumenta.

REPUBLIKA SRBIJA

MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA,
SAOBRAĆAJA I INFRASTRUKTURE

Korisnička institucija:

Ministarstvo građevinarstva,
saobraćaja i infrastrukture

Broj angažovanih eksperata:

2

Broj radnih dana:

35

Rezultati:

- Nacrt Pravilnika o nezavisnoj kontroli sertifikata o energetske svojstvima zgrade i sertifikata unapređenja energetske svojstava zgrade;
- Nacrt Priloga 1 Pravilnika: Izveštaj o kontroli energetskog sertifikata pasoša za renoviranje zgrade;
- Nacrt Priloga 2 Pravilnika: Zapisnik o obilasku terena;
- Nacrt Aneksa 3 Pravilnika: Zahtev za pokretanje vanredne kontrole sertifikata o energetske karakteristikama/pasoša za renoviranje zgrade;
- Nacrt Aneksa 4 Pravilnika: Godišnji izveštaj o kontroli sertifikata o energetske karakteristikama/pasoša za renoviranje zgrade;
- Nacrt Aneksa 5 Pravilnika: Obrazac za izdavanje ovlašćenja za vršenje kontrole sertifikata o energetske karakteristikama i pasoša za renoviranje zgrade;
- Nacrt Aneksa 6 Pravilnika: Obrazac izjave o prijemu u radni odnos i imenovanju odgovornog lica;
- Nacrt Aneksa 7 Pravilnika: Tabela obavljenih energetske pregleda i izdatih potvrda o energetske karakteristikama pravnog lica;
- Nacrt Aneksa 8 Pravilnika: Tabela izvršenih energetske pregleda i izdatih potvrda o energetske karakteristikama – Pojedinačni zapisnik po inženjeru;
- Nacrt Aneksa 9 Pravilnika: Izjava o neosuđivanosti;
- Nacrt Aneksa 10 Pravilnika: Obrazac zahteva za izmenu ovlašćenja;
- Nacrt Aneksa 11 Pravilnika: Registar ovlašćenih pravnih lica za kontrolu sertifikata energetske performansi;
- Radionica o primeni nacrtu Pravilnika.

Preporuke:

- Razviti detaljnu metodologiju za sprovođenje energetske pregleda zgrada, uključujući sveobuhvatnu procenu tehničkih sistema, kako bi se obezbedila dosledna i tačna evaluacija energetske performansi za sve tipove zgrada;
- Doneti Pravilnik o programu obuke za inženjere koji se bave certificiranjem energetske karakteristika;
- Doneti tehničke mere u cilju podrške primeni Pravilnika, uključujući usklađivanje metodologije proračuna sa EPBD, definisanje nacionalnih nZEB (gotovo nulti nivo) nivoa u skladu sa tipologijama zgrada, kao i razvoj nacionalnog softverskog alata za sertifikaciju energetske performansi;
- Uskladiti relevantne zakonske i podzakonske akte, kao što su Zakon o planiranju i izgradnji, Pravilnik o energetske efikasnosti zgrada, Pravilnik o uslovima, sadržini i načinu izdavanja sertifikata o energetske karakteristikama, Pravilnik o načinu sprovođenja energetske pregleda za potrebe sertifikacije, Pravilnik o izradi tehničke dokumentacije za unapređenje energetske projekata, kao i Pravilnik o nezavisnoj kontroli sertifikata izrađen kroz ovaj zadatak;
- Proširiti i nadograditi CREP bazu podataka, kako bi se obezbedila kompatibilnost sa nezavisnim sistemom upravljanja i omogućila integracija relevantnih funkcionalnosti uvedenih Pravilnikom;
- Kao deo implementacionog okvira, preporučuje se uspostavljanje obaveznog programa obuke za kompanije ovlašćene za vršenje kontrole, u cilju obezbeđivanja dosledne primene metodologija i standarda kontrole;
- Dalje se preporučuje da se obezbedi redovno ažuriranje metodologija i sadržaja obuke i za stručnjake za sertifikaciju i za kontrolne subjekte, u skladu sa razvojem zakonodavstva, tehničkim napretkom i najboljom praksom.

Harmonizacija sa pravnim tekovinama EU (koje direktive/uredbe su transponovane):
Direktiva 2024/1275 o energetske performansama zgrada (EPBD)

METODOLOGIJA IZRAČUNAVANJA FINANSIJSKIH PARAMETARA ZA PRIMENU MERA ENERGETSKE EFIKASNOSTI ZGRADA

Unapređenje energetske efikasnosti zgrada jedan je od važnih aspekata sveukupnih napora da se racionalizuje potrošnja energije i sačuvaju energetske resursi. Republika Srbija je usvojila dugoročnu strategiju obnove nacionalnog fonda zgrada 2022. godine u skladu sa preporukama EU, ispunjavajući obaveze preuzete transponovanjem u nacionalno zakonodavstvo Direktive o energetske efikasnosti zgrada (Energy Performance of Buildings Directive – EPBD). Strategijom je predviđena izrada nove nacionalne metodologije za izračunavanje energetske efikasnosti zgrada na osnovu primarnih energetske potreba i energetske potreba tehničkih sistema, usvajanje zahteva za smanjenje emisije energije skoro do nultog nivoa (nearly Zero Energy Buildings – nZEB), utvrđivanje procenata korišćenja obnovljivih izvora energije, ojačanje sistema sertifikacije energetske efikasnosti zgrada i kreiranje mehanizma nezavisne kontrole sertifikata energetske performansi zgrada (energetske pasoša).

Tokom prethodnog PLAC III projekta sprovedene su aktivnosti izrade nacrtu izmena i dopuna Zakona o planiranju i izgradnji i Pravilnika za sprovođenje energetske nadzora za izdavanje sertifikata energetske efikasnosti zgrada.

*Rad na kreiranju pravnog okvira za uspostavljanje sistema energetske efikasnosti zgrada
nastavljen je kroz projekat PLAC IV.*

Jedna od aktivnosti koje su okončane u toku prve godine implementacije projekta je izrada nacrtu Metodologije za izračunavanje finansijskih parametara za primenu mera energetske efikasnosti u građevinskom sektoru za korisnika Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture.

Pored navedene metodologije, eksperti su pripremili i nacrt Uputstva za modelovanje računa za energiju radi praćenja primene mera energetske efikasnosti.

Metodologija postavlja algoritme i detaljne procedure za izračunavanje finansijskih parametara mera energetske efikasnosti i paketa mera za stare i nove zgrade, sa jednostavnim ili složenim tehničkim sistemima. Obuhvaćene su statičke i dinamičke procedure izračunavanja finansijskih parametara sa detaljnim objašnjenjima jednačina i ulaznih parametara za kalkulaciju.

Prilikom izrade uputstva za modelovanje računa za energiju, pažnja je bila posvećena postupcima prikupljanja podataka, njihovoj verifikaciji i modelovanju računa za energiju koji su tehnički ispravni i praktično primenjivi. Uputstvo sadrži instrukcije za identifikovanje svih potrebnih podataka o potrošnji energije i kontekstualnih podataka koji se tiču klimatskih uslova i načinu upotrebe zgrada.

Eksperti su predstavili nacrt Metodologije za izračunavanje finansijskih parametara i Uputstva za modelovanje računa za utrošenu energiju na radionici koja je održana 19. maja 2025.

REPUBLIKA SRBIJA

MINISTARSTVO GRAĐEVINARSTVA,
SAOBRAĆAJA I INFRASTRUKTURE

Korisnička institucija:

Ministarstvo građevinarstva,
saobraćaja i infrastrukture

Broj angažovanih eksperata:

2

Broj radnih dana:

30

Rezultati:

- Analiza nacionalne regulative koje se odnosi na troškovno optimalne preporuke kod izgradnje novih zgrada i energetske obnove postojećih zgrada
- Nacrt Metodologije za izračunavanje finansijskih parametara za primenu mera energetske efikasnosti
- Nacrt Tehničkog uputstva za modelovanje računa za energiju za praćenje primene mera energetske efikasnosti
- Radionica na kojoj su prezentovani i razmotreni rezultati aktivnosti

Preporuke:

- Razvijanje detaljne metodologije za klasifikovanje zgrada prema energetske svojstvima i emisiji karbondioksida
- Razvoj nacionalnog softverskog alata za sertifikiranje energetske performansi u skladu sa novom metodologijom i Direktivom o energetske efikasnosti zgrada
- Definisane nacionalnih nivoa nZEB u skladu sa tipovima zgrada i klimatskim zonama i za različite lokacije na teritoriji Republike Srbije
- Međusobno usklađivanje relevantnih zakonskih i podzakonskih akata u oblasti energetske efikasnosti zgrada
- Proširenje i unapređenje CREP (Centralni registar energetske pasoša) baze podataka kako bi se obezbedila kompatibilnost sa novim vrstama mera energetske efikasnosti i paketa mera.

Harmonizacija sa pravnim tekovinama EU (koje direktive/uredbe su transponovane):

Direktiva 2024/1275 o energetske performansama zgrada (EPBD)

ŽIVOTNA SREDINA I KLIMATSKE PROMENE

Zaštita životne sredine ima višestruki značaj koji se ogleda u unapređenju zdravlja građana, očuvanju prirodnih resursa, podsticanju razvoja cirkularne ekonomije i dr. Osnovna načela zaštite životne sredine koja važe u EU su: načelo preventivnog delovanja, načelo „zagađivač plaća“, načelo borbe protiv narušavanja životne sredine na samom izvoru zagađenja, načelo zajedničke odgovornosti između EU i država članica, načelo uključivanja zaštite životne sredine u druge politike EU, a pre svega u oblasti poljoprivrede, transporta i energetike.

Pravna regulativa EU u oblasti životne sredine je izuzetno obimna i čini jednu trećinu ukupnog broja propisa EU. Propisi EU o životnoj sredini su podeljeni na sektore: kvalitet vazduha, upravljanje otpadom, kvalitet vode, zaštita prirode, kontrola industrijskog zagađenja i upravljanje rizikom, hemikalije, klimatske promene, zaštita od buke i civilna zaštita. U cilju podsticanja efikasne upotrebe prirodnih resursa, Evropska komisija je 2019. godine pripremila Evropski zeleni dogovor, kao mapu puta za primenu konkretnih aktivnosti zarad ostvarenja navedenih ciljeva.

Proces harmonizacije propisa EU u oblasti životne sredine je mnogo više od samog prenošenja propisa u unutrašnje zakonodavstvo države kandidata za članstvo. Propisi su takve prirode da zahtevaju koordinisanu aktivnost njihove implementacije na centralnom i lokalnom nivou, a potrebna su i velika materijalna sredstva za izgradnju i održavanje infrastrukture i postrojenja. Zbog toga su dostupna novčana sredstva kroz fondove EU koji podržavaju države u dostizanju postavljenih ciljeva.

Pregovaračko poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promene deo je Klastera 4, koji nosi naziv Zelena agenda i održiva povezanost.

PRAVILNIK O TEHNIČKIM SPECIFIKACIJAMA ZA HEMIJSKU ANALIZU I PRAĆENJE VODE

Direktiva Komisije 2009/90/EZ kojom se, u skladu sa Direktivom 2000/60/EZ Evropskog parlamenta i Saveta, propisuju tehničke specifikacije za hemijsku analizu i praćenje statusa voda, delimično je transponovana u srpsko zakonodavstvo. Većina zahteva je transponovana kroz Uredbu o graničnim vrednostima prioriternih i prioriternih hazardnih supstanci koje zagađuju površinske vode i rokovima za njihovo dostizanje (*Sl. glasnik RS*, br. 24/2014), a neki od njih su sadržani u Zakonu o akreditaciji (*Sl. glasnik RS*, br. 73/10, 47/21) i Pravilima za učešće u međulaboratorijskim poređenjima i šemama ispitivanja osposobljenosti (ATS-PA02).

Na osnovu ovih propisa, samo akreditovane laboratorije mogu sprovoditi analize vode, čime dokazuju svoju kompetentnost u obavljanju analiza i korišćenju akreditovanih metoda.

Dodatno usaglašavanje domaćih propisa sa Direktivom 2009/90/EZ neophodno je kako bi bilo osigurano uspostavljanje istog pravnog okvira u skladu sa pravnim tekovinama EU za sve programe praćenja voda, uključujući praćenje sedimenta i biote. Pravni osnov za izradu Pravilnika o tehničkim specifikacijama za hemijsku analizu i praćenje vode propisan je članom 107. stav 4. Zakona o vodama.

Republika Srbija
MINISTARSTVO
ZAŠTITE ŽIVOTNE
SREDINE

Korisnička institucija:

Broj angažovanih eksperata:

Broj radnih dana:

Ministarstvo zaštite životne sredine i
Agencija za zaštitu životne sredine

1

30

Rezultati:

Urađena je gep analiza postojećih propisa i nacrt Pravilnika o tehničkim specifikacijama za hemijsku analizu i praćenje vode

Preporuke:

- Postojeća Uredba o graničnim vrednostima prioritetnih i prioritetnih hazardnih supstanci koje zagađuju površinske vode i rokovima za njihovo dostizanje mora da sadrži detaljnu referencu za izračunavanje srednjih vrednosti (član 5. Direktive 2009/90), što je sada obrađeno u okviru pripremljenog nacrtu Pravilnika;
- Zakon o vodama treba izmeniti tako da sadrži eksplicitnu referencu da sve tehničke specifikacije za hemijsku analizu površinskih i podzemnih voda (uključujući i otpadne vode) moraju biti sprovedene u skladu sa novim Pravilnikom o tehničkim specifikacijama za hemijsku analizu i praćenje vode.

Harmonizacija sa pravnim tekovinama EU (koje direktive/uredbe su transponovane):

Direktiva Evropske komisije 2009/90/EZ od 31. jula 2009. o utvrđivanju tehničkih specifikacija za hemijsku analizu i praćenje stanja voda

FINANSIJSKA KONTROLA

Pregovaračko poglavlje 32 obuhvata četiri oblasti regulisanja: internu finansijsku kontrolu u javnom sektoru, eksternu reviziju, zaštitu finansijskih interesa EU i zaštitu evra od falsifikovanja. Interna finansijska kontrola u javnom sektoru je sveobuhvatan koncept za podršku zemlji kandidatu pri poboljšanju njenog sistema unutrašnje kontrole i obuhvata međunarodno priznate standarde i dobru praksu EU u pogledu interne kontrole u celom javnom sektoru. Eksterna revizija se odnosi na funkciju vrhovne revizorske institucije, koja je za svoj rad odgovorna parlamentu. U pogledu zaštite finansijskih interesa EU neophodno je da zemlje članice efikasno sarađuju sa Evropskom komisijom i da izveštavaju o svim sumnjivim slučajevima koji mogu ukazati na neregularnosti i zloupotrebe.

Saradnja mora da obezbedi zaštitu fondova EU na najmanje jednakom nivou zaštite nacionalnih fondova. U toku pripreme za članstvo, neophodno je da zemlja kandidat uspostavi efektivne strukture i kapacitete za saradnju i koordinaciju.

Članovi Pregovaračke grupe za ovo poglavlje su predstavnici sledećih organa i organizacija:

- Ministarstva finansija,
- Narodne banke Srbije,
- Ministarstva unutrašnjih poslova,
- Ministarstva pravde,
- Ministarstva za evropske integracije,
- Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave,
- Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo i
- Kancelarije za reviziju sistema upravljanja sredstvima Evropske unije.

Pregovaračko poglavlje 32 – Finansijska kontrola deo je Klastera 1, koji nosi naziv Osnove.

PODRŠKA JAČANJU INSTITUCIONALNIH KAPACITETA ZA NADZOR NAD UPRAVLJANJEM SREDSTVIMA IZ FONDOVA EU U REPUBLICI SRBIJI

U oblasti suzbijanja nepravilnosti i prevara u pogledu finansijskih interesa EU, država kandidat treba da obezbedi neophodne administrativne kapacitete koji će se baviti pitanjima suzbijanja nepravilnosti i prevara u korišćenju finansijskih sredstava EU, kao i da uspostavi odgovarajuću administrativnu strukturu potrebnu za borbu protiv krivotvorenja novčanica i kovanica evra.

U cilju sprečavanja zloupotreba u korišćenju finansijskih sredstava iz EU fondova, godine 2011. osnovana je Kancelarija za reviziju sistema upravljanja sredstvima Evropske unije Uredbom Vlade Republike Srbije (Sl. glasnik RS, br. 41/11 i 83/11). Delokrug rada Kancelarije regulisan je Uredbom o određivanju tela za reviziju sistema upravljanja programima pretpristupne pomoći EU u okviru instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) (Sl. glasnik RS, br. 113/2013) i Uredbom o određivanju tela za reviziju sistema upravljanja programima pretpristupne pomoći Evropske unije u okviru instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II) (Sl. glasnik RS, br. 86/2015).

Kancelarija obavlja stručne poslove za potrebe Vlade RS koji se odnose na reviziju i potvrđivanje usklađenosti sistema upravljanja programima EU kada je odgovornost za upravljanje prenet na Republiku Srbiju, u skladu sa obavezama koje su preuzete Zakonom o potvrđivanju okvirnog sporazuma između Evropske komisije i Vlade Republike Srbije o pravilima za saradnju koja se odnose na finansijsku pomoć Evropske zajednice Republici Srbiji u okviru sprovođenja pomoći prema pravilima instrumenta za pretpristupnu pomoć (Sl. glasnik RS, br. 124/07) i Zakonom o potvrđivanju okvirnog sporazuma između Republike Srbije i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Evropske unije Republici Srbiji u okviru instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA II) (Sl. glasnik RS, br. 19/2014).

PODRŠKA PROJEKTA – UPOREDNA ANALIZA

U cilju jačanja kapaciteta rada Kancelarije za reviziju sistema upravljanja sredstvima Evropske unije, povećanja njene efektivnosti i efikasnosti u radu, ekspert PLAC IV projekta sproveo je uporedno-pravnu analizu položaja odgovarajućih organa u državama članicama EU i uputio konkretne preporuke.

Potreba za daljim razvojem ključnih horizontalnih funkcija

Na osnovu sprovedenih intervjua sa službenicima Kancelarije i neposrednog posmatranja radnih procesa, ekspert je konstatovao da glavno pitanje koje utiče na efikasnost postojeće organizacione strukture jeste potreba za daljim razvojem ključnih horizontalnih funkcija koje se odnose na upravljanje ljudskim resursima, pružanje pravnih saveta, upravljanje projektima međunarodne pomoći, kao i kontrolu kvaliteta i metodološku podršku za reviziju.

Iako su ove funkcije već prisutne, zbog velikog obima posla i ograničenih kapaciteta osoblja potrebno ih je ojačati. Kao ključnu preporuku daljeg institucionalnog jačanja kapaciteta za kontrolu korišćenja sredstava iz EU fondova, ekspert je uputio preporuku da Kancelarija treba da prođe kroz institucionalnu transformaciju u formu agencije sa ciljem povećanja fleksibilnosti u upravljanju institucijom i oslobađanja njenog potencijala za dalji organizacioni razvoj.

Korisnička institucija:

Kancelarija za reviziju sistema upravljanja sredstvima Evropske unije

Broj angažovanih eksperata:

1

Broj radnih dana:

35

Rezultati:

- Preporuke za unapređenje pravnog i institucionalnog okvira za Vladinu kancelariju za reviziju fondova EU;
- Nacrt pravnog akta o osnivanju Agencije za reviziju fondova EU;
- Nacrt izveštaja ex-ante analize efekata akta o osnivanju Agencije za reviziju fondova EU;
- Predlog revizije organizacione strukture i analize obima posla Kancelarije za reviziju sistema upravljanja sredstvima Evropske unije;
- Akcioni plan za povećanje zadržavanja zaposlenih u Kancelariji za reviziju sistema upravljanja sredstvima Evropske unije.

- Preporučuje se jačanje organizacionih kapaciteta Kancelarije za reviziju sistema upravljanja sredstvima Evropske unije, prema scenarijima predstavljenim u analizi. Vlada RS bi posebno trebalo da razmotri organizacionu transformaciju Kancelarije u javnu agenciju sa ciljem povećanja fleksibilnosti u upravljanju institucijom i oslobađanja njenog potencijala za dalji organizacioni razvoj.

Harmonizacija sa pravnim tekovinama EU (koje direktive/uredbe su transponovane):

Ova projektna aktivnost nije podrazumevala neposredno prenošenje konkretnog pravnog akta EU u domaće zakonodavstvo, već pripremu analize reorganizacije rada Kancelarije za reviziju sistema upravljanja sredstvima Evropske unije u skladu sa najboljim iskustvima unutar država članica EU, kao i u skladu sa Uredbom Komisije o sprovođenju (EU) br. 447/2014, kojom se uspostavlja princip nezavisnosti revizorskih organa, zatim u skladu sa Planom rasta za Zapadni Balkan, strukturom pregovaračkih poglavlja u koje je uključeno revizorsko telo i Programom reforme upravljanja javnim finansijama Republike Srbije.

MEDIJI O NAMA

Krajem oktobra 2024. godine PLAC IV je na „kick-off“ konferenciji predstavio svoje planove i svoj tim.

Događaju u Evropskoj kući prisustvovao je veliki broj gostiju. Među njima bili su predstavnici institucija Vlade Republike Srbije koji su korisnici projekta, glavni korisnik Ministarstvo za evropske integracije, kao i predstavnici Delegacije EU u Srbiji, diplomatskog kora, nevladinog sektora i medija.

O samom događaju najbolje svedoče medijski izveštaji. Tako je na primer Novinska agencija Beta događaj videla ovako:

EU nastavlja podršku administraciji Srbije za uspešnije vođenje pretpristupnih pregovora

Evropska unija (EU) objavila je da je kroz projekat "Pravna podrška pregovorima" (PLAC IV), za koji je izdvojila 2,4 miliona evra, nastavila podršku Srbiji kako bi poboljšala usklađenost zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU i sprovođenje pravnih akata, i unapredila kapacitete institucija za uspešno vođenje pristupnih pregovora.

Kako je istaknuto na uvodnoj konferenciji, cilj projekta, koji se fokusira na pravnu pomoć kroz izmenu zakonodavstva i njegovo usklađivanje sa pravnim tekovinama EU, jeste da se omogući da srpska administracija efikasno vodi pristupne pregovore i uspešno upravlja celokupnim procesom evropskih integracija i pretpristupne pomoći, koja vodi ka članstvu u EU.

Sprovođenje projekta PLAC IV počelo je u junu ove godine i trajaće do novembra 2026. godine.

V.d. pomoćnika ministarke za evropske integracije Miroslav Gačević kazao je da je jedan od ključnih uslova na putu ka punopravnom članstvu Srbije u EU usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU i uspostavljanje adekvatnih administrativnih kapaciteta.

On je podsetio i da je u skladu sa tim, Vlada Srbije nedavno usvojila novi Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina EU za period do kraja 2027. godine. Kako je objasnio, prilikom planiranja ovog dokumenta je uzet u obzir razvoj zakonodavstva EU od usvajanja prethodnog Nacionalnog programa za usvajanje pravnih tekovina EU, a prilagođen je i ostalim reformskim procesima, između ostalog i Planu rasta za Zapadni Balkan.

"Naša očekivanja od ovog projekta su velika. Očekujemo svu tehničku podršku našoj administraciji u ispunjavanju ovih ciljeva zacrtanim u novom Nacionalnom programu za usvajanje pravnih tekovina EU", rekao je Gačević.

On je istakao da su druga ministarstva i institucije, koji su koristili pravnu pomoć kroz ovaj projekat, ocenila projekat PLAC najvišim ocenama.

"Ta pomoć je više nego konkretna i ogleda se u vidu pripreme zakona, podzakonskih akata, izrade akcionih planova, strategija, pisanje pregovaračkih pozicija", kazao je Gačević.

Ukazao je da je do sada, tokom projekta, održano niz radionica i studijskih putovanja u države članice EU "na osnovu kojih je dobijeno korisno znanje pravnih praksi u određenim oblastima".

"Posebna karakteristika projekta je i fleksibilnost, jer se aktivnosti prilagođavaju aktuelnim potrebama u procesu pristupanja EU", naveo je on.

Dodao je da su u ovom ciklusu projekta definisana pregovaračka poglavlja u okviru kojih će biti moguće tražiti pravnu pomoć, ali je naglasio da će pomoć moći da se traži i za druga poglavlja.

"Za sada su prioritet Poglavlje 1 – Slobodno kretanje robe, Poglavlje 8 – Politika konkurencije, Poglavlje 9 – Finansijske usluge, Poglavlje 12 – Bezbednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika, Poglavlje 15 – Energetika, Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promene i Poglavlje 32 – Finansijski nadzor", kazao je Gačević.

Zamenica šefa Delegacije EU u Srbiji Plamena Halačeva kazala je da je usklađivanje zakonodavstva Srbije sa zakonima EU zahtevan zadatak kojim se postavljaju temelji za članstvo u EU.

"Iako često govorimo o političkim aspektima EU integracija, neophodno je prepoznati praktičnu stranu procesa. Put ka članstvu u EU nije samo političko putovanje; to je duboka posvećenost zajedničkim, demokratskim vrednostima i vladavini prava", kazala je ona i dodala da je ovo složen zadatak, ali i zadatak koji se stalno razvija, imajući u vidu to da se Evropska unija i njene pravne tekovine razvijaju i napreduju te s toga proces predstavlja veći izazov za buduće države članice nego što je to bio slučaj u prošlosti.

Dodala je da je već više od deceniju projekat PLAC pruža neprocenjivu podršku u procesu usklađivanja zakonodavstva i izrade zakona u skladu sa standardima EU, te da je projekat okupio stručnjake iz više od 20 zemalja, u cilju saradnje i razmene znanja.

Vođa projektnog tima PLAC IV Samo Godec kazao je da su ciljevi projekta da se državna uprava Srbije pripremi za efikasno vođenje pristupnih pregovora.

"Očekivanja od projekta su unapređenje kompatibilnosti nacionalnog zakonodavstva Srbije sa zakonodavstvom EU i njegova efikasna primena. Teži se da državni službenici, koji su odgovorni za pripremu zakonodavstva i njegovo sprovođenje, budu obučeni", kazao je on.

Prema njegovim rečima, izazovi i u ovom projektu biće uspostavljanje ravnoteže između ubrzanog usvajanja novog zakonodavstva i zahteva demokratskog zakonodavnog procesa koji treba da bude visokokvalitetan.

Izazov će biti, kako je dodao, i utvrđivanje prioriteta i sužavanje broja pregovaračkih poglavlja i odabranih oblasti koje treba obraditi.

Godec je naveo da su u prvom delu projekta, čija realizacija je počela 2. juna ove godine, pored ostalog realizovani susreti sa predstavnicima resornih ministarstava i utvrđen plan rada.

Glavna pravna ekspertkinja na projektu profesorka Dijana Marković Bajalović istakla je da usklađivanje zakonodavstva sa pravom EU i njegova efektivna primena doprinosi povećanju blagostanja svih građana, odnosno privrednom razvoju i društvenom napretku Srbije.

"Usklađeno zakonodavstvo omogućava i olakšava uključivanje srpske privrede u privredne tokove na jedinstvenom evropskim tržištu. Ono omogućava slobodan protok ljudi, robe, usluga i kapitala između Srbije i članica EU", kazala je ona.

Marković Bajalović je navela da usklađivanje zakonodavstva omogućava i povezivanje tržišta zemalja Zapadnog Balkana koji podstiče EU.

"Korist od usklađenosti zakonodavstva je i bolji kvalitet roba i usluga, zdravstvenu i tehničku ispravnost proizvoda, jačanje konkurencije u proizvodnji i distribuciji robe, niže cene i raznovrsniju ponudu robe i usluga", kazala je ona.

Takođe, kako je dodala, usklađenost zakonodavstva omogućava i bolju zaštitu prava potrošača, poboljšanje javnih usluga u oblasti telekomunikacija, finansija, saobraćaja, poštanskih i komunalnih usluga.

"Tu je i veći stepen zaštite životne sredine, bolja podrška pojedinim privrednim sektorima, kao što je poljoprivreda ili preduzetništvo, ali i podrška nauci, obrazovanju, kulturi, bolja socijalna zaštita i zaštita prava zaposlenih", navela je Marković Bajalović.

Kako je precizirala, tehnička pomoć u projektu PLAC IV biće podrška u izradi zakona i podzakonskih akata, gep analiza, tabela usklađenosti zakonodavstva, procene uticaja propisa.

Predviđeno je i održavanje seminara, radionica i drugih oblika treninga službenika državne uprave sa ciljem jačanja njihovih kapaciteta u usklađivanju propisa.

Dodala je i da je predviđena podrška u izradi dokumenata neophodnih za vođenje pregovora sa Evropskom komisijom, kao i studijske posete državama članicama EU.

Glavni korisnici projekta su Ministarstvo za evropske integracije i Pregovarački tim za pristupanje Srbije EU.

I, to nije sve. Više od 20 objava u medijima bilo je posvećeno početku rada PLAC IV projekta.

BETA

BIZNIS.RS

RTS

RTV KRAGUJEVAC

DANAS

TV NOVI PAZAR

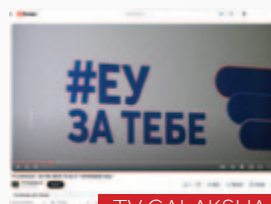
INSAJDER

TV ZONA NIŠ

TELEGRAF

TV GALAKSIJA ČAČAK

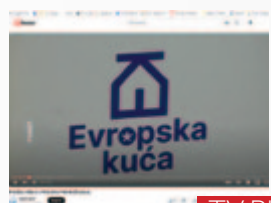
BLIC

JUG PRESS LESKOVAC

FONET

TV PIROT

BLIC

NASTAVAK EU PODRŠKE ADMINISTRACIJI SRBIJE - PLAC IV

2,4 miliona evra za pravnu podršku pregovorima

Evropska unija nastavlja podršku Srbije u procesu pridruživanja.

Kroz projekat „Pravna podrška pregovorima“ (PLAC IV), za koji je izdvojeno 2,4 miliona evra, sa predstavnicima naše administracije radiće se na poboljšanju usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU, ali i unapređenju kapaciteta institucija - za uspešnije vođenje pristupnih pregovora.

Na uvodnoj konferenciji Projekta PLAC IV, v.d. pomoćnika ministarke za evropske integracije Miroslav Gačević, podsetio je i da je u skladu sa tim Vlada Srbije nedavno usvojila novi Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina EU za period do kraja 2027. godine.

On je istakao da su

druga ministarstva i institucije, koji su koristili pravnu pomoć kroz ovaj projekat, ocenila projekat PLAC najvišim ocenama. - Ta pomoć je više nego konkretna i ogleda se u vidu pripreme zakona, podzakonskih akata, izrade akcionih planova, strategija, pisanje pregovaračkih pozicija - kazao je Gačević.

KLJUČNI USLOV - USKLADITI ZAKONODAVSTVO I PODIĆI ADMINISTRATIVNE KAPACITETE

- Za sada su prioritet Poglavlje 1 - Slobodno kretanje robe, Poglavlje 8 - Politika konkurencije, Poglavlje 9 - Finansijske usluge, Poglavlje 12 - Bezbednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika, Poglavlje 15 - Energetika, Poglavlje 27 - Životna sredina i klimatske promene i Poglavlje 32 - Finansijski nadzor - objasnio je.

Zamenica šefa Delegacije EU u Srbiji Plamena

Halačeva navela je da je pred Srbijom zahtevan zadatak kojim se postavljaju temelji za članstvo u EU.

Iako često govorimo o političkim aspektima EU integracija, neophodno je prepoznati praktičnu stranu procesa. Put ka članstvu u EU nije samo političko putovanje; to je duboka posvećenost zajedničkim, demokratiskim vrednostima i vladavini prava - rekla je ona i dodala da je ovo složen zadatak, ali i zadatak koji se stalno razvija, imajući u vidu to da se Evropska unija i njene pravne tekovine razvijaju i napreduju te s toga proces predstavlja veći izazov za buduće države članice nego što je to bio slučaj u prošlosti.

Halačeva je podsetila i da put ka članstvu u EU nije samo političko putovanje, već predstavlja duboku posvećenost demokratiskim vrednostima, vladavini prava i standardima Evropske unije.

Dodala je da je već više od deceniju projekat PLAC pruža neprorečivu podršku u procesu usklađivanja zakonodavstva i izrade zakona u skladu sa standardima EU, te da je projekat okupio stručnjake iz više od 20 zemalja, u cilju saradnje i razmene znanja.

Sprovođenje projekta PLAC IV počelo je u junu ove godine i trajalo do novembra 2026. godine. Glavni korisnici projekta su Ministarstvo za evropske integracije i Pregovarački tim za pristupanje Srbije EU.

Foto: J. Jovanović / B. M. M. M.

PRIMO

ŠETNJA KROZ RADIONICE

Sa dobrom praksom nastavilo se i u prvoj projektnoj godini. Vođeni tim liderom i ključnim pravnim ekspertom, projektni eksperti održali su niz radionica i razmenili znanja i iskustva sa korisnicima. Sve aktivnosti objavljene su na projektnom sajtu i sada su pred vama.

Podrška otvaranju Poglavlja 8

Uputstvo za sprovođenje sektorske analize u oblasti državne pomoći

U organizaciji projekta PLAC IV održana je radionica u kojoj su učestvovali predstavnici Komisije za kontrolu državne pomoći. To je bila prilika za prezentaciju Uputstva za sprovođenje sektorske analize u oblasti državne pomoći, u cilju pružanja podrške Komisiji u njenim naporima da ispuni merila za otvaranje Poglavlja 8, koje obuhvata politiku konkurencije.

Da bi se preciznije uredilo pitanje sektorskih analiza, bilo bi korisno pripremiti izmene ili dopune pravnog okvira. Kako je objašnjeno, ukoliko bi do toga došlo, ovo uputstvo će biti namenjeno davaocima državne pomoći. Po zakonu to su nadležni organ Republike Srbije, autonomne pokrajne ili jedinice lokalne samouprave, ili svako pravno lice koje upravlja i/ili raspolaže javnim sredstvima i dodeljuje državnu pomoć u bilo kom obliku.

Politika konkurencije omogućava učesnicima na tržištu da ponude robu i usluge po najpovoljnijim uslovima. Ona podstiče efikasnost, inovacije, povećava izbor i umanjuje cene. Na nivou EU, politika zaštite konkurencije uključuje nekoliko odvojenih oblasti, i to: borbu protiv zloupotrebe dominantnog položaja i restriktivnih sporazuma, kontrolu koncentracija i državnu pomoć i liberalizaciju tržišta, dok su pravne tekovine zasnovane na članovima 101–109 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije.

Poglavlje o konkurenciji predstavlja jedno od najsloženijih u procesu pregovora i neretko se zatvara poslednje, dok su preduslovi za njegovo otvaranje fokusirani u ispunjenju niza propisanih merila.

Do tada, Komisija za kontrolu državne pomoći ima ulogu neke vrste regulatora u toj oblasti i predstavlja prelaznu stepenicu do EU. Stupanjem u Uniju ona bi trebalo da bude ukinuta, a sve nadležnosti za kontrolu državne pomoći da preuzme Evropska komisija.

Pravna podrška pregovorima Poglavlje 15

Predstavljanje Nacrta pravilnika o nezavisnoj kontroli sertifikata o energetske svojstvima zgrada

Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture bilo je domaćin radionice na kojoj je predstavljen Nacrt pravilnika o nezavisnoj kontroli sertifikata o energetske svojstvima zgrada i sertifikata unapređenja energetske svojstva zgrada. Povod za održavanje radionice su pregovori o pristupanju Srbije Evropskoj uniji, u okviru Poglavlja 15 (Energija), uz pravnu podršku koju daje projekat PLAC IV. Nacrt pravilnika okupljenima je predstavila ekspertkinja PLAC IV projekta Marija Vujadinović, a prateće Priloge Nikola Vujović, takođe ekspert projekta PLAC IV.

Cilj nacrta je uspostavljanje transparentnog i efikasnog sistema kontrole, koji podrazumeva nekoliko preduslova, među kojima su i definisanje načina i uslova za sprovođenje nezavisne kontrole sertifikata, kriterijumi koji će važiti za one koji su ovlašćeni da sprovode kontrolu, kao i metodologija po kojoj su za uzorak kontrole izabrani dokumenti koji su predmet kontrole itd.

Kontrolu sertifikata, kako je prezentovala **Marija Vujadinović**, ne mogu vršiti lica koja su učestvovala u izradi sertifikata ili energetske pregledu, a to je samo jedan od kriterijuma koji garantuju očuvanje nepristrasnosti obavljenog posla. U tom cilju obavlja se i potpisivanje nepristrasnosti pre kontrole, poništavanje rezultata u slučaju sukoba interesa, kao i moguće sankcije, uključujući i oduzimanje ovlašćenja.

Nacrt pravilnika propisao je i kriterijume po kojima su klasifikovane eventualne greške, bilo da su proceduralne, formalne ili tehničke.

Od 11 pratećih priloga Nacrtu, 9 je namenjeno kontrolnim organizacijama, objasnio je Nikola Vujović. Prema njegovim rečima, prilozi imaju razlike koje su klasifikovane po obimu i po učestalosti upotrebe.

Priloge čine:

1. Izveštaj o kontroli sertifikata o energetske svojstvima zgrada
2. Zapisnik sa posete lokaciji
3. Zahtev za pokretanje vanredne kontrole sertifikata
4. Godišnji izveštaj o kontroli energetske pasoša
5. Obrazac zahteva za izdavanje ovlašćenja za sprovođenje kontrole energetske sertifikata zgrada
6. Obrazac izjave o radnom angažovanju i imenovanju osoba zaduženih za sprovođenje nezavisne kontrole energetske pasoša
7. Tabela za popis sprovedenih energetske pregleda i izdatih sertifikata za unapređenje energetske svojstva zgrada u pravnom licu
8. Tabela za popis sprovedenih energetske pregleda zgrada, odnosno izdatih sertifikata o utvrđivanju energetske efikasnosti zgrada
9. Obrazac prijave o nekažnjavanju za određeno pravno lice
10. Obrazac zahteva za izmenu rešenja
11. Registar ovlašćenih pravnih lica za sprovođenje kontrole energetske pasoša

Tokom diskusije pohvaljen je kvalitet pripremljenih dokumenata, a eksperti projekta odgovarali su na niz pitanja i sugestija koja su imali prisutni predstavnici Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, kao i veliki broj zainteresovanih iz niza različitih firmi čija je oblast delovanja i rada pokrivena i prezentovanim nacrtom.

Poglavlje 9

Predstavljanje MICA uredbe i Analiza usklađenosti Zakona o digitalnoj imovini

Tržište krypto imovine sve je atraktivnije i na području Republike Srbije, te je i radionica u organizaciji projekta PLAC IV dobila značajnu pažnju učesnika, zaposlenih u Komisiji za hartije od vrednosti. Usklađivanje srpskog zakonodavstva s Uredbom o tržištima krypto imovine tzv. MICA regulativom (*Markets in Crypto-Assets Regulation*) ima za cilj obezbeđivanje pravne sigurnosti za učesnike na tržištu krypto imovine, jačanje zaštite investitora, ali i doprinos suzbijanju finansijskog kriminala, što su ključne koristi za građane i privredu, pojasnila je ekspertkinja Projekta Sanja Vojak.

A šta je MICA? Reč je o najvećem koraku napred u regulaciji krypto imovine koji naglašava današnju stvarnost tehnologije – da sigurnost ne treba da ugrožava inovacije. MICA tako omogućava stvaranje jasne, sprovodljive i pravno obavezujuće smernice za upravljanje krypto imovinom širom najvećeg jedinstvenog tržišta na svetu.

Na radionici su, između ostalog, prezentovani i koraci koje treba preduzimati kada je reč o pružanju usluga savetovanja o krypto imovini ili upravljanja portfeljem krypto imovine. Prema rečima ekspertkinje, koja ima značajno iskustvo iz ove oblasti, stečeno u Hrvatskoj, u ovom delu najpre je potrebno napraviti procenu da li su te usluge povezane s krypto imovinom ili ponuđena vrsta krypto imovine odgovarajuća za klijente - uzimajući u obzir iskustvo, znanje, ciljeve i sposobnost podnošenja gubitka svojih klijenata.

„Ako predmetni klijenti pružaocima usluga povezanih s krypto imovinom ne dostave informacije o svojem iskustvu, znanju, ciljevima i sposobnostima podnošenja gubitaka, ili ako je jasno da krypto imovina nije prikladna za klijente, pružaoci usluga povezanih s krypto imovinom tzv. CASPovi (*Crypto Assets Service Providers*) ne bi trebali preporučiti takve usluge povezane s krypto imovinom ili takvu kryptoimovinu klijentima niti započeti s pružanjem usluga upravljanja portfeljem krypto imovine“, navela je Sanja Vojak.

Tokom predstavljanja nalaza gap analize čiji je glavni zadatak bio da utvrdi razlike između nacionalnog zakonodavstva i MICA uredbe, značajan broj pitanja prisutnih bio je usmeren na regulativu koja se primenjuje u EU, posebno Hrvatskoj, koja je u najbližem okruženju, uz opšti zaključak da Srbija na tom polju ne zaostaje.

Usklađivanje Zakona o digitalnoj imovini sa MICA regulativom zahteva značajne izmene kako bi se osigurala veća pravna sigurnost, zaštita potrošača i integritet tržišta krypto imovine u Srbiji. To bi omogućilo Srbiji da se približi evropskim standardima i stvori povoljnije okruženje za razvoj inovativnih finansijskih usluga, uz povećano poverenje ulagača i korisnika, zaključna je poruka radionice.

Radionici održanoj u sedištu Komisije za hartije od vrednosti osim predstavnika domaćina prisustvovali su i ključni eksperti projekta – tim lider PLAC IV Samo Godec i prof. dr Dijana Marković Bajalović, ključni pravni ekspert Projekta.

Pregovaračko poglavlje 9

Usklađivanje sa pravom EU: 10 nacrti pravilnika Komisiji za hartije od vrednosti

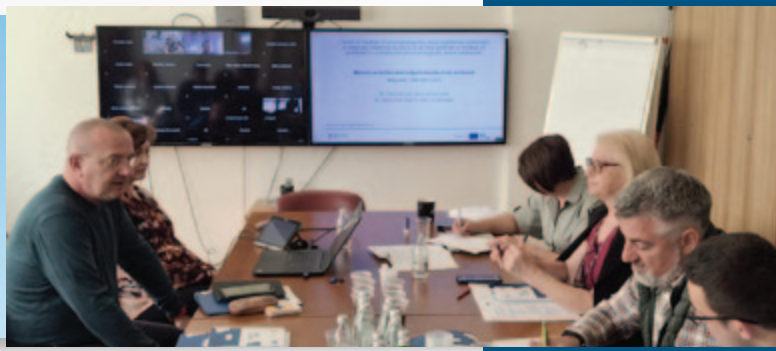
U okviru pregovaračkog poglavlja koje se, u procesu pristupanja Evropskoj uniji, fokusira na finansijske usluge, predstavnici Komisije za hartije od vrednosti Republike Srbije učestvovali su u radionici projekta PLAC IV. Radionica je bila posvećena predstavljanju rezultata rada Projekta na izradi nacrti pravilnika, na kojima je radio **prof. dr Nebojša Jovanović**, projektni ekspert.

Prof. Jovanović je već u uvodnom izlaganju naglasio koliko je bio veliki izazov pred kojim se našao, jer je umesto planiranih 6 ili 7 pravilnika, ovaj projektni zadatak rezultirao izradom 10 nacrti:

- o kontnom okviru i finansijskim izveštajima investicionog društva (sa priloženim obrascima za: kontni okvir, finansijski statistički izveštaj)
- o kontnom okviru i finansijskim izveštajima Centralnog registra hartija (sa tri obrasca: kontni okvir, finansijski izveštaj, statistički izveštaj)
- o kontnom okviru i finansijskim izveštajima organizatora tržišta (sa tri obrasca: kontni okvir, finansijski izveštaj, statistički izveštaj)
- o izveštavanju Centralnog registra hartija
- o periodičnom i povremenom izveštavanju Centralnog registra (sa 4 priloga obrazaca i 13 tabela)
- o sadržaju, formi i rokovima podnošenja godišnjih izveštaja i izveštaja nezavisnog revizora koje investiciono društvo podnosi Komisiji za hartije od vrednosti:
 - a) o kontrolnim izveštajima pružalaca investicionih usluga (sa prilogom 6 obrazaca/tabela)
 - b) o izveštaju nezavisnog revizora investicionog društva
- o načinu izračunavanja kapitala i njegovoj adekvatnosti, te sadržini knjige trgovanja investicionog društva:
 - a) o bonitetnim (kapitalnim, prudencijalnim) zahtevima za investiciona društva
 - b) o upravljanju rizicima značajnim za adekvatnost kapitala investicionog društva
 - c) o knjizi trgovanja investicionog društva

Cilj ovog segmenta rada projekta usmeren je, prema rečima prof. Jovanovića, pre svega na usklađivanje postojećih pravilnika Komisije za hartije od vrednosti sa Zakonom o tržištu kapitala i propisima Evropske unije, kako bi se omogućio efikasniji rad komisije.

Poglavlje 12

Predstavljani pravilnici kontrole rezidua farmakološki aktivnih supstanci

U saradnji sa Upravom za veterinu, PLAC IV projekat predstavio je niz pravilnika koji se odnose na kontrolu rezidua farmakološki aktivnih supstanci dozvoljenih u veterinarsko-medicinskim proizvodima ili kao aditivi u hrani ili rezidua zabranjenih ili nedozvoljenih farmakološki aktivnih supstanci.

Sa novim nacrtom Pravilnika o praćenju upotrebe farmakološki aktivnih supstanci dozvoljenih kao veterinarski lekovi ili kao aditivi za životinje i zabranjenih ili nedozvoljenih farmakološki aktivnih supstanci i njihovih rezidua, učesnike iz Uprave za veterinu upoznala je ekspertkinja projekta **Zanda Matuzale**. S druge strane, u delu rada na radionici koji se odnosio na uputstvo za uzrokovanje u vezi sa nacionalnim programom praćenja rezidua zasnovanog na riziku i vršenje službenih kontrola u pogledu upotrebe farmakološki aktivnih supstanci, prisutnima je govorila ekspertkinja **Jelena Vračar Filipović**.

Pravna tekovina u oblasti bezbednosti hrane, veterinarske i fitosanitarne politike odražava integrisani pristup EU bezbednosti hrane, koji za cilj ima osiguranje visokog stepena bezbednosti hrane, zdravlja i dobrobiti životinja, kao i zdravlja bilja u okviru Evropske unije, kroz jedinstvene mere „od farme do trpeze”. Sve to podrazumeva i odgovarajući monitoring, uz istovremeno obezbeđivanje delotvornog funkcionisanja unutrašnjeg tržišta.

Pravnu tekovinu u ovom poglavlju čini veoma veliki broj regulativa, direktiva i odluka koje obuhvataju: bezbednost hrane; veterinarsku politiku; stavljanje na tržište hrane, hrane za životinje i sporednih proizvoda životinjskog porekla; bezbednost hrane za životinje; fitosanitarnu politiku i genetički modifikovane organizme. Deo pravne podrške ovom poglavlju dat je i održanom radionicom u saradnji sa Upravom za veterinu, jer da bi postala usklađena sa standardima EU iz ove oblasti, Srbija treba da prenese propise EU i obezbedi njihovu potpunu primenu.

Poglavlje 9

Održana radionica na temu operativnih pravila poslovanja i tarifa Centralnog registra hartija od vrednosti

Ministarstvo finansija bilo je domaćin radionice na kojoj su prezentovani rezultati analize usklađenosti domaćeg zakonodavstva i unutrašnjih akata Centralnog registra hartija od vrednosti (CRHoV) sa evropskim standardima, kao i poređenje tarifa CRHoV sa tarifama centralnih depozitara u državama članicama EU. Radionica je bila namenjena predstavnicima CRHoV, Komisije za hartije od vrednosti, Ministarstva finansija, Narodne banke Srbije i drugih relevantnih tela, sa ciljem upoznavanja sa rezultatima analize i priprema za buduće korake u procesu usklađivanja sa evropskim regulativama.

Projektni eksperti **Ivana Tomašić** i **Karlo Nikolovski** prezentovali su rezultate analize, ali i preporuke za dalje usklađivanje domaćih propisa i internih akata koji uređuju infrastrukturu tržišta kapitala i organizaciju i rad CRHoV sa evropskim regulativama i najboljim praksama. Takođe, u delu posvećenom poređenju tarifa koje naplaćuju depozitari hartija od vrednosti u pojedinim državama članicama EU akcenat je stavljen i na mogućnosti za unapređenje tarifne politike CRHoV i uvođenje novih usluga. Tokom radionice, predstavljeni su konkretni koraci za buduću implementaciju i usklađivanje sa evropskim standardima, što predstavlja važan korak ka evropskoj integraciji Srbije u oblasti infrastrukture kapitalnog tržišta.

Prema prezentovanim rezultatima analize vidno je da je Srbija ostvarila dobar napredak u usklađivanju zakonodavstva i unutrašnjih akata sa evropskim standardima u oblasti tržišta kapitala, ali da je još potrebno raditi na potpunoj implementaciji i prilagođavanju tarifa, pravila i procedura. Preporučeno je da CRHoV nastavi sa radom na prilagođavanju tarifne politike i unutrašnjih pravila kako bi ispunio sve uslove za dobijanje licence za pružanje usluga centralnog depozitara hartija od vrednosti u skladu sa Uredbom EU br. 909/2014 o centralnim depozitarima hartija od vrednosti. Takođe, naglašena je važnost kontinuiranog rada na poboljšanju regulatornog okvira i uvođenju novih usluga radi jačanja funkcionalnosti i finansijske stabilnosti institucije.

Održana radionica predstavlja značajan korak u procesu evropskih integracija Srbije u oblasti infrastrukture kapitalnog tržišta. Njen doprinos je usmeren na jačanje regulatornog okvira i stvaranje uslova za snažnije i efikasnije finansijsko tržište u skladu sa najboljim praksama EU.

Podsetimo, kada je reč o Pregovaračkom poglavlju 9, treba imati u vidu da su najvažniji ciljevi pravnih tekovina Evropske unije u oblasti finansijskih usluga upravo obezbeđivanje finansijske stabilnosti preduzeća koja posluju u finansijskom sektoru i adekvatna zaštita potrošača, investitora i osiguranika.

Zašto je to sve važno za Srbiju i njene građane? Potpunim usklađivanjem zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU i njihovom pravilnom primenom stvaraju se preduslovi za visok stepen stabilnosti finansijskog sistema. Istovremeno, utiče se na poboljšanje položaja učesnika na finansijskom tržištu, kao i korisnika finansijskih usluga. Kroz uređenje pitanja obavljanja delatnosti u ovoj oblasti, omogućava se raznovrsnija ponuda usluga na tržištu.

Pregovaračko poglavlje 9 deo je Klastera 2 - Unutrašnje tržište. Poglavlje 9 – Finansijske usluge otvoreno je u junu 2019. godine.

Članovi Pregovaračke grupe za Poglavlje 9 su predstavnici sledećih organa i organizacija: Ministarstva finansija; Narodne banke Srbije; Ministarstva privrede; Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja; Ministarstva za evropske integracije; Komisije za hartije od vrednosti; Agencije za osiguranje depozita; Agencije za privredne registre; Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo.

PLAC IV

Pravna podrška pregovorima

Resavska 27, 11000 Beograd

T: + 381 11 407 32 82

W: <https://euinfo.rs/plac4>